

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศกับ
การส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ในต่างประเทศ

จัดทำโดย นายธนวิทย์ สิงห์เสณี
รหัส 1016

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

**รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)**

**เรื่อง บทบาทของกระทรวงการต่างประเทศกับการส่งเสริม
การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ**

**จัดทำโดย นายธนวิทย์ สิงห์เสณี
รหัส 1016**

**หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา**

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การทำนุบำรุงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของทุกรัฐบาลไทย และเป็นเรื่องที่หน่วยราชการไทยควรให้ความร่วมมือและสนับสนุน โดยที่ปัจจุบันมีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของไทยไปยังประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในประเทศที่มีคนไทยพำนักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มีการจัดตั้งวัดไทยมากขึ้นเรื่อยๆ และมีการส่งพระธรรมทูตไปประจำยังวัดเหล่านั้น ซึ่งวัดไทยถือเป็นสถานที่พึ่งพาทางจิตใจของคนไทย และเป็นศูนย์รวมของชุมชนไทยในต่างประเทศ ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ได้ดำเนินการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศอย่างขาดความชัดเจน ทั้งๆ ที่มีหน่วยงานในเครือ คือ สถานทูตและสถานกงสุลไทยตั้งอยู่ในประเทศต่างๆ ที่มีคนไทยหนาแน่นและมีวัดไทยตั้งอยู่มากมาย ในขณะที่หน่วยงานหลักของไทยในส่วนกลาง ขาดองค์ความรู้ในการที่จะเข้าไปควบคุมดูแลพระและวัดไทยในต่างประเทศได้อย่างทั่วถึง

1. ผลการศึกษา

กระทรวงการต่างประเทศถือเป็นหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของไทยในด้านต่างๆ และได้ขยายบทบาทในการดำเนินนโยบายการทูตวัฒนธรรมและการทูตสาธารณะมาโดยตลอด โดยได้เข้าไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการแห่งชาติที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ อาทิ คณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ และ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งทั้ง 2 คณะกรรมการมีหน่วยงานทางด้านศาสนาเข้ามาเป็นกรรมการด้วย อย่างไรก็ดี ในขณะที่มีการตั้งคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2550 เพื่อทำหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ กลับไม่มีกระทรวงการต่างประเทศร่วมอยู่ในคณะกรรมการด้วย ทำให้กระทรวงการต่างประเทศ และสถานทูตและสถานกงสุลไทยไม่สามารถมีบทบาทโดยตรงกับการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

2. ข้อเสนอแนะ

2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือ ให้กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาเสนอตัวเข้าร่วมอยู่ในคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ พ.ศ. 2550

2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

2.2.1 หรืออย่างน้อยเป็นทางการกับผู้แทนระดับสูงของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติถึงความเป็นไปได้ที่กระทรวงการต่างประเทศจะเข้าร่วมอยู่ในคณะกรรมการดังกล่าว

2.2.2 หากกระทรวงการต่างประเทศได้รับพิจารณาให้เข้าร่วมอยู่ในคณะกรรมการ

ข้างต้น ต้องมีการมอบหมายงานให้หน่วยงานในสังกัด คือกรมสารนิเทศ เป็นผู้รับผิดชอบภารกิจ ภายใต้คณะกรรมการดังกล่าว และเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในกระทรวงการต่างประเทศ และกับสถานทูตและสถานกงสุลไทยในต่างประเทศในกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ จัดทำขึ้นระหว่างที่เข้าอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 ซึ่งจัดโดยสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ระหว่างวันที่ 2 มิถุนายน – 22 กรกฎาคม 2552 ในการนี้ ผู้จัดทำขอแสดงความขอบคุณต่อผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดทำรายงานฉบับนี้

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน คือ ท่านเอกอัครราชทูตสุจิตรา หิรัญพฤษย์ ดร. อนุสนธิ์ ชินวรรโณ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชูเกียรติ พันธ์พรประสิทธิ์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาให้คำแนะนำกรอบการทำรายงาน แนวคิดและประเด็นการศึกษาในการทำรายงานฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณคุณนันทนา ศิวะเกื้อ ผู้อำนวยการกองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ที่ได้เอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์และได้นำมาใช้ประกอบในการจัดทำรายงานฉบับนี้

ขอขอบคุณท่านนพรัตน์ เบญจวัฒนานันท์ รองผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และท่านฉลอง ช้างขวัญยืน กรรมการสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธ) ที่ได้กรุณาสละเวลาให้ข้อมูล เอกสารข้อมูล รวมทั้งคำแนะนำแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และอ้างอิง

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่น นบท. และครอบครัวของผู้จัดทำรายงาน ที่ได้ให้กำลังใจและมีส่วนช่วยเหลือในการจัดทำรายงานชิ้นนี้มาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ขอขอบคุณคุณจันทรีทิพา ภูตระกูล ผู้อำนวยการสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ และเจ้าหน้าที่ทุกท่านของสถาบันฯ ที่ได้กรุณาจัดทำหลักสูตร นบท. นี้ และได้ดูแลและอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่ผู้เข้ารับการอบรมอย่างดียิ่งมาตลอดระยะเวลาของการอบรม

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ณ
สารบัญ	๗
บทที่ 1	บทนำ
	1
1.1	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
	1
1.2	วัตถุประสงค์ของการศึกษา
	4
1.3	ขอบเขตการศึกษา
	4
1.4	ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา
	5
บทที่ 2	แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	6
2.1	แนวคิด
	6
2.2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	6
2.3	สรุปกรอบแนวคิด
	11
บทที่ 3	วิธีการศึกษาวิจัย
	12
3.1	วิธีการศึกษา
	12
3.2	ประชากร
	12
3.3	แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา
	12
3.4	วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
	13
3.5	วิธีวิเคราะห์และประเมินผล
	13
บทที่ 4	ผลการศึกษาวิจัย
	14
4.1	ระเบียบมหาเถรสมาคม
	14
4.2	หน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญ
	15
4.3	ขั้นตอนในการส่งพระธรรมทูตไปต่างประเทศ
	17
4.4	กรณีตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นในประเทศสวีเดน
	19

	4.5 ข้อจำกัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	20
	4.6 ประมวลข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาพระและวัดไทย	20
บทที่ 5	สรุปและข้อเสนอแนะ	22
	5.1 สรุปผลการศึกษา	22
	5.2 ข้อเสนอแนะ	25
บรรณานุกรม		27
ภาคผนวก ก		29
ภาคผนวก ข		36
ภาคผนวก ค		39
ประวัติผู้เขียน		46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเรื่องนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้จัดทำรายงานได้ประจำการอยู่ที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย และสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน ซึ่งเป็นประเทศที่มีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และมีวัดไทยตั้งอยู่มาก แม้ว่าจะต่างวาระและต่างภูมิภาค แต่ก็ได้เห็นสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะปัญหาเกี่ยวกับพระและวัดไทย ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ต่อพระพุทธศาสนาในภาพรวม ทำให้มีความคิดว่าทำอะไรที่กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะที่เป็นหน่วยที่ดูแลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ และกรอบงานด้านวัฒนธรรม จะเข้าไปมีบทบาทช่วยส่งเสริมในเรื่องนี้ และให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อพระพุทธศาสนาในระยะยาวต่อไป ทั้งนี้ ข้อมคิดเห็นต่างๆ ในรายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นข้อคิดเห็นส่วนตัวของผู้จัดทำรายงาน

ในปัจจุบัน ปรากฏว่ามีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของไทยไปยังประเทศต่างๆ ทุกภูมิภาคทั่วโลก ทั้งในอเมริกาเหนือ ยุโรป เอเชียใต้ ตะวันออกกลางและแอฟริกา เอเชียตะวันออกและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ออสเตรเลีย และนิซีแลนด์ ส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความคิดริเริ่มและการสนับสนุนของชุมชนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในประเทศนั้นๆ โดยที่ในยุคของโลกาภิวัตน์ การเดินทางไปมาระหว่างประเทศของประชาชนจากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่ง กลายเป็นเรื่องปกติธรรมดา ด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป แต่ที่สำคัญ คือเพื่อไปประกอบอาชีพและแสวงหาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เพื่อเรียนหนังสือ และเพื่อติดตามคู่ครองหรือครอบครัว จะเห็นได้ว่าคนไทยได้โยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานใหม่ในต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุผลที่ได้กล่าวมาข้างต้นและมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ตัวเลขจำนวนคนไทยในประเทศต่างๆ ที่สำคัญ อาทิ ในประเทศสหรัฐอเมริกาประมาณ 350,000 คน เยอรมนีประมาณ 100,000 คน ออสเตรเลียประมาณ 50,000 คน อังกฤษประมาณ 40,000 คน และสวีเดนประมาณ 25,000 คน

จะสังเกตเห็นได้ว่าคนไทยเมื่อไปตั้งรกราก ณ ที่ใด ก็มักจะมีการรวมตัวและคบหาสมาคมกัน และจัดกิจกรรมร่วมกัน โดยนำเอาวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงามของไทยมาเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างบรรยากาศและช่วยให้รำลึกถึงความเป็นไทย และช่วยให้ผ่อนคลายความคิดถึงบ้านเกิดเมืองนอนของตน นอกจากนี้ ก็มีส่วนสำคัญในการนำเอาพระพุทธศาสนาไปเผยแผ่ยังประเทศที่ตนอาศัยอยู่ โดยการจัดตั้งวัดไทย เพื่อจะได้มีโอกาสทำบุญ ฟังธรรม และเป็นสถานที่พึ่งพาทางจิตใจ และวัดไทยมักจะกลายเป็นศูนย์รวมของชุมชนไทยในต่างประเทศ ที่ใดที่มีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก จะมีวัด

ไทยตั้งอยู่เป็นจำนวนมากเช่นกัน

การจัดตั้งวัดไทยในต่างประเทศสามารถทำได้ง่าย โดยชุมชนไทยจะร่วมกันรวบรวมเงินเพื่อนำมาซื้อที่ดินและอาคารเพื่อเป็นที่ตั้งของวัดไทย มีการจดทะเบียนจัดตั้งเป็นสมาคมหรือองค์กรที่ไม่หวังผลกำไรตามกฎหมายท้องถิ่น หลังจากนั้นก็ทำเรื่องมายังหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้พิจารณาจัดส่งพระธรรมทูตไปประจำวัด เพื่อนำพระธรรมคำสั่งสอนไปเผยแผ่ ซึ่งปรากฏว่ามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องพระและวัดไทยอยู่เป็นประจำ และมักจะมีเรื่องร้องเรียนผ่านสถานทูตและสถานกงสุลไทย เพื่อให้พิจารณาหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากการจัดตั้งวัดไทยในต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

เมื่อเดือนตุลาคม 2550 กระทรวงการต่างประเทศได้สั่งการให้สถานทูตและสถานกงสุลไทยในประเทศที่มีวัดไทยตั้งอยู่ รวบรวมแจ้งข้อมูลประเด็นปัญหาในพื้นที่เกี่ยวกับพระภิกษุสงฆ์และแม่ชีไทย รวมทั้งข้อคิดเห็น เพื่อจะได้นำมาประมวลและพิจารณาแก้ไขปัญหาดต่อไป ซึ่งจากการรวบรวมประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับพระและวัดไทยในภูมิภาคต่างๆ โดยในที่นี้จะขอหยิบยกและเปรียบเทียบระหว่างภูมิภาคอเมริกาเหนือ ยุโรป และออสเตรเลีย ซึ่งมีดังนี้¹

1.1.1 ปัญหาในประเทศสหรัฐอเมริกา

1) การขาดทักษะด้านภาษาอังกฤษของพระสงฆ์ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการอธิบายหลักการและข้อปฏิบัติต่างๆ ทางพุทธศาสนาให้แก่ชาวต่างชาติได้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ซึ่งเป็นการยากที่จะทำให้ชาวต่างชาติเลื่อมใสและศรัทธาในพระพุทธศาสนา

2) พระธรรมทูตบางรูปที่ได้รับบัตร Green Card ซึ่งอนุญาตให้อยู่ถาวรและทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย จะลาสิกขาบทและหันไปใช้ชีวิตในฐานะประชาชนทั่วไป ในบางกรณีที่ดินและอาคารของวัดอยู่ในชื่อของพระสงฆ์ มีการขายและทำให้ได้รับผลประโยชน์อย่างมาก จึงกลายเป็นช่องทางในการอาศัยพระพุทธศาสนาเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น

3) ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ซึ่งผิดวินัยสงฆ์ เช่น พฤติกรรมในเชิงชู้สาว การที่พระสงฆ์แต่งกายในชุดฆราวาส เสพเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ เล่นการพนัน ไปเดินจับจ่ายซื้อสินค้าตามห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ซึ่งทำให้เกิดความเสื่อมเสียภาพลักษณ์ของพระสงฆ์ไทยในสายตาคนไทยและคนต่างชาติ

4) พระสงฆ์เบียดบังเงินของวัดไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว สร้างหนี้สินให้แก่วัด นำเงินของวัดไปใช้จ่ายอย่างไม่เหมาะสม

¹ ที่มาของข้อมูล กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ

- 5) ปัญหาที่พระสงฆ์ไม่ทราบถึงกฎระเบียบท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ทางด้านกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง ทำให้มีการละเมิดกฎหมายท้องถิ่น
- 6) ปัญหาที่เกิดจากการบริหารวัด ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพระสงฆ์กับคณะกรรมการของวัด โดยเฉพาะเรื่องการบริหารเงินที่ไม่โปร่งใส ซึ่งมักจะนำมาซึ่งความแตกแยกของชุมชนไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระหว่างฝ่ายที่สนับสนุนพระสงฆ์และฝ่ายที่ร้องเรียน
- 7) พระสงฆ์ที่ทำผิดวินัยและถูกลงโทษ แต่ไม่ยอมปฏิบัติตามมติสมัชชาสงฆ์ไทยในสหรัฐอเมริกา

1.1.2 ปัญหาในกลุ่มประเทศยุโรป

- 1) ปัญหาการร้องเรียนเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ เช่น ในเรื่องเรื่องชู้สาว
- 2) ปัญหาความขัดแย้งระหว่างพระสงฆ์และคณะกรรมการวัดในเรื่องการเงินและการบริหารจัดการวัด ซึ่งนำมาซึ่งความแตกแยกของชุมชนไทย และมีการฟ้องร้องดำเนินคดีในศาล ซึ่งส่งผลในเชิงลบต่อภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาในสายตาคนท้องถิ่น
- 3) จำนวนวัดไทยมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่หน่วยงานในส่วนกลางของไทยไม่สามารถกำกับดูแลได้อย่างทั่วถึง
- 4) พระธรรมทูตบางรูปที่ไม่ได้รับการต่อใบอนุญาตให้พำนักต่อ ทำให้ต้องโยกย้ายไปยังประเทศอื่น โดยไม่มีการแจ้งข้อมูลให้สถานทูตหรือสถานกงสุลทราบ และมักจะประสบปัญหาการเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- 5) มีการแอบอ้างตั้งวัด สำนักสงฆ์ หรือศูนย์ปฏิบัติธรรม โดยเรียกเก็บเงินบริจาคจากพุทธศาสนิกชนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

1.1.3 ปัญหาในประเทศออสเตรเลีย

- (1) ปัญหาในเรื่องพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์
- (2) ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องการบริหารเงิน และการบริหารจัดการวัดของพระสงฆ์กับกรรมการวัด

โดยสรุปแล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นกับพระและวัดไทยในหลายแห่ง มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งในภาพรวมส่งผลให้เกิดภาพพจน์ในเชิงลบต่อพระพุทธศาสนา ต่อพระสงฆ์ และวัดไทย โดยเฉพาะในสายตาของคนต่างชาติ นอกจากนี้ ก็ก่อให้เกิดความแตกแยกในหมู่ชุมชนไทย ในขณะเดียวกันสถานทูตและสถานกงสุลไทยในฐานะที่เป็นตัวแทนรัฐบาลไทยในต่างประเทศ ซึ่งมักจะเป็นหน่วยงานแรกที่ได้รับ

การร้องเรียนต่างๆ ก็ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าไม่มีบทบาทในการช่วยแก้ไขปัญหพระและวัดไทยในประเทศที่ตั้ง

ที่ผ่านมามบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศยังไม่ชัดเจน ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบที่มอบหมายอำนาจหน้าที่ในเรื่องนี้ งานหลักที่ทำอยู่คือการพิจารณาออกหนังสือเดินทาง และหนังสือนำในการขอรับการตรวจลงตราให้กับพระธรรมทูต เพื่อยื่นต่อสถานทูตหรือสถานกงสุลต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ก่อนเดินทางไปประจำวัดไทยในประเทศต่างๆ ตามที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอขอมา ส่วนบทบาทของสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศที่มีวัดไทยอยู่มาก ก็จะทำหน้าที่ต่ออายุหนังสือเดินทางพระภิกษุสงฆ์ การร่วมงานพิธีสำคัญทางศาสนา การให้เงินสนับสนุนการจัดกิจกรรมของวัด การรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับพระและวัดไทยเพื่อส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลางพิจารณาแก้ไข โดยบางครั้งก็ช่วยแก้ไขปัญหเฉพาะหน้า หรือเฉพาะกรณี

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของไทยในต่างประเทศมีความเจริญมั่นคง และแผ่ขยายกว้างขวางทั้งในหมู่คนไทยและคนต่างชาติ มีผู้เลื่อมใสศรัทธามากยิ่งขึ้น และช่วยป้องกันมิให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบต่อพระพุทธศาสนา ต่อพระสงฆ์และวัดไทย โดยการเสนอให้กระทรวงการต่างประเทศ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบกิจการต่างประเทศ มีหน้าที่ส่งเสริมการทูตวัฒนธรรม และปกป้องภาพลักษณ์ในด้านต่างๆ ที่ดีของไทยในต่างประเทศ โดยมีตัวแทนสถานทูตและสถานกงสุลประจำในนครหลวงและเมืองที่สำคัญในต่างประเทศ เข้ามามีบทบาทหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศร่วมกับหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้อง

1.3 ขอบเขตการศึกษา

1.3.1 การศึกษาในเรื่องนี้ มิได้มุ่งไปในเรื่องของแก่นสารของพระพุทธศาสนาหรือพระธรรมคำสั่งสอน แต่จะจำกัดขอบเขตเฉพาะในเรื่องของปัญหาวัดไทยและพระไทยในต่างประเทศที่ประสบอยู่ในช่วง 4 – 5 ปีที่ผ่านมา โดยจะศึกษาข้อมูลปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหลายๆ ประเทศ มีการเปรียบเทียบปัญหาในบางประเทศ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหที่ได้รับจากสถานทูตและสถานกงสุลไทย โดยจะหยิบยกกรณีตัวอย่างที่เกิดขึ้นในประเทศสวีเดนเป็นส่วนประกอบของรายงาน

1.3.2 จะศึกษาถึงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

1.3.3 ศึกษาถึงขั้นตอนในการส่งพระภิกษุสามเณรไปต่างประเทศ

1.3.4 ศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องและข้อจำกัดของหน่วยงาน
เหล่านี้

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการศึกษา

1.4.1 เป็นการช่วยส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศให้มีความเจริญมั่นคง และ
แผ่ขยายกว้างขวางต่อไป

1.4.2 ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

1.4.3 ช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาภาพลักษณ์ในแง่ลบต่อพระและวัดไทยในต่างประเทศ

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด

ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่ากระทรวงการต่างประเทศในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในด้านการส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในด้านต่างๆ ในต่างประเทศ และได้ขยายบทบาทหน้าที่ในด้านการทูตวัฒนธรรม และการทูตสาธารณะ มีตัวแทนสถานทูตและสถานกงสุลในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่มีวัดไทยตั้งอยู่ จึงมีศักยภาพที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการให้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศที่มีสถานทูตหรือสถานกงสุลตั้งอยู่ และประเทศที่มีเขตอาณาดูแล การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์และของวัดไทยในประเทศนั้นๆ การช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องจากส่วนกลางซึ่งอยู่ห่างไกลจากพื้นที่และไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง ในการสอดส่องดูแลทุกข์สุขของพระสงฆ์ และปัญหาที่ประสบ รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 พระราชบัญญัติคณะสงฆ์² ถือเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองสงฆ์และการเผยแผ่พระพุทธศาสนาซึ่งมีการปรับปรุงแก้ไขมาจนกระทั่งปัจจุบันฉบับปี พ.ศ. 2535 โดยในหมวดที่ 2 ว่าด้วยมหาเถรสมาคม มาตรา 12 ระบุว่ามหาเถรสมาคมประกอบด้วยสมเด็จพระสังฆราช ซึ่งทรงดำรงตำแหน่งประธานกรรมการโดยตำแหน่ง สมเด็จพระราชาคณะทุกรูปเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และพระราชาคณะซึ่งสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งมีจำนวนไม่เกินสิบสองรูปเป็นกรรมการ และในมาตรา 15 ตรี ระบุว่ามหาเถรสมาคมมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปโดยเรียบร้อยดีงาม
- 2) ปกครองและกำหนดการบรรพชาสามเณร
- 3) ควบคุมและส่งเสริมการศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ การเผยแผ่ การสาธารณูปการ และการสาธารณสงเคราะห์ของคณะสงฆ์

² พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

4) รักษาหลักพระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา

5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่น

เพื่อการนี้ ให้มหาเถรสมาคมมีอำนาจตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายและพระธรรมวินัยใช้บังคับได้ และมอบให้พระภิกษุรูปใด หรือคณะกรรมการ หรือคณะอนุกรรมการ ตามมาตรา 19 เป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้

สำหรับมาตราอื่นที่มีความสำคัญ คือ มาตรา 20 ซึ่งระบุว่า คณะสงฆ์ ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของมหาเถรสมาคม การจัดระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายมหาเถรสมาคม

2.2.2 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ข้างต้น ได้มีการออกระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร ซึ่งฉบับล่าสุด คือ พ.ศ. 2537³ ได้กำหนดระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ สำหรับการเดินทางไปต่างประเทศของพระภิกษุสามเณร โดยมีสมาเถรสมาคม และศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร (ศ.ต.ภ.) เป็นหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องนี้ ซึ่งในหมวดที่ 7 เบ็ดเตล็ด มีสาระที่กล่าวถึงบทบาทของสถานทูตไทยและสถานกงสุลไทย ดังต่อไปนี้

ข้อ 25 ให้มีพระภิกษุควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง จะได้พิจารณาแต่งตั้งตามที่เห็นสมควร

ในประเทศที่มีได้แต่งตั้งพระภิกษุให้มีหน้าที่ควบคุมดูแล พระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ ให้พระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศนั้นๆ แจ้งทุกข์สุขหรือความเป็นไปของตนต่อสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทย เพื่อขอให้ส่งเรื่องมายังพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง

สำหรับพระภิกษุสามเณรที่ไปศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ให้แจ้งทุกข์สุขหรือความเป็นไปของตนต่อสถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นๆ เพื่อขอให้ส่งเรื่องมายังคณะกรรมการ ศ.ต.ภ.

ข้อ 26 พระภิกษุสามเณรผู้เดินทางไปหรือพักอยู่ในต่างประเทศด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ถือว่ายังอยู่ในสังกัดการปกครองของเจ้าอาวาสและเจ้าคณะผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามเดิม เช่นเดียวกับเมื่อ

³ สำนักงานคณะกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร. 2549. *คู่มือการเดินทางไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
หน้า 10 - 12

ยังมีได้เดินทางไปต่างประเทศ

หากพระภิกษุสามเณรที่พักอยู่ในต่างประเทศรูปใด ถูกกล่าวโทษหรือต้องอธิกรณ์ ให้พระภิกษุที่ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ควบคุมในประเทศนั้นๆ หรือสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทยสอบสวน แล้วรายงานมายังพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการและแจ้งเจ้าอาวาสวัดที่พระภิกษุสามเณรรูปนั้นสังกัด

ในประเทศที่ไม่มีพระภิกษุผู้ควบคุมดูแล ให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นๆ รายงานการถูกกล่าวโทษหรือต้องอธิกรณ์มายังพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการและแจ้งเจ้าอาวาสวัดที่พระภิกษุสามเณรรูปนั้นสังกัดอยู่

ให้เจ้าอาวาสและเจ้าคณะผู้บังคับบัญชาตามวรรคแรก สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นสมควรจะเรียกตัวกลับ ก็ให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นๆ ส่งตัวกลับประเทศไทย เพื่อดำเนินการตามควรแต่กรณี หากพระภิกษุสามเณรรูปนั้นไม่ปฏิบัติตาม ให้รายงานมหาเถรสมาคมหรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. แล้วแต่กรณีพิจารณา

2.2.3 ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. 2550 ประกาศ เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2550 โดยจะขอหยิบยกเฉพาะประเด็นที่เป็นสาระสำคัญและเกี่ยวข้องกับรายงานฉบับนี้ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป

ข้อ 4.1 ศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ หมายถึง สำนักงานกลางที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และเป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการฯ

ข้อ 4.4 คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

ข้อ 5 ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้มีอุดมการณ์ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และวิธีการ ในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปอบรมสั่งสอนประชาชน ให้นำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาอาชีพ และดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมีสำนักงานกลางตั้งอยู่ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ข้อ 6 ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานกลางประจำจังหวัด อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา พัฒนาศักยภาพบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้การอุปถัมภ์ และปฏิบัติตามนโยบาย ข้อกำหนด ข้อบังคับ วัตถุประสงค์อื่นๆ ตามที่

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดหรือมอบหมาย

ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดมีสำนักงานตั้งอยู่ที่สำนักงาน
พระพุทธศาสนาจังหวัด

ข้อ 7 ให้มีคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

- 7.1 กรรมการมหาเถรสมาคม 3 รูป
- 7.2 แม่กองงานพระธรรมทูต
- 7.3 เจ้าคณะภาค 5 รูป จาก 4 หน
- 7.4 อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- 7.5 อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- 7.6 ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- 7.7 ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- 7.8 ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
- 7.9 ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- 7.10 ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ
- 7.11 อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์
- 7.12 ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจ (ทรท)
- 7.13 อธิบดีกรมการศาสนา
- 7.14 ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน
- 7.15 ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นกรรมการ

เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน 5 คน

หมวด 2 อำนาจหน้าที่

ข้อ 10 คณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 10.1 บริหารศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- 10.2 กำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- 10.3 กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ประจำจังหวัดได้ดำเนินกิจกรรมตามนโยบายและแผนแม่บท

- 10.4 สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- 10.5 ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแผ่แก่บุคลากรการเผยแผ่

พระพุทธศาสนา

- 10.6 พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณการเผยแผ่

พระพุทธศาสนา

10.7 ออกประกาศ มติ คำสั่ง ระเบียบ หรือ และอื่นๆ เพื่อการพัฒนากุศลการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ

ข้อ 11 ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

11.1 เป็นสำนักงานกลางและศูนย์ประสานงานกุศลการการเผยแผ่

พระพุทธศาสนา

11.2 จัดทำนโยบาย ข้อกำหนด ข้อบังคับ โครงการ เป้าหมาย การวางแผนงาน แผนปฏิบัติงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามที่คณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด

11.3 สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนากุศลการการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

11.4 จัดทำงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนา

ประจำจังหวัด

11.5 จัดทำรายงานผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำปีเสนอมหาเถรสมาคม

11.6 ดำเนินการเกี่ยวกับการเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล สารสนเทศ

11.7 ดำเนินการให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตำราวิชาการ โสตทัศน

ศึกษา

11.8 ส่งเสริมการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

11.9 สนับสนุนส่งเสริม ตลอดจนดำเนินการศึกษาจัดประชุมสัมมนาด้าน

พระพุทธศาสนา

11.10 จัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

11.11 เสนอของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

11.12 เรื่องอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากมหาเถรสมาคม

หมวดที่ 3 การพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ 14 การพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและจังหวัด

14.1 มรณภาพ ลาสิกขา หรือตาย

14.2 ลาออก

14.3 หมดวาระการดำรงตำแหน่ง

14.4 ให้ออกโดยผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

หมวด 4 การประชุม

ข้อ 15

15.1 การประชุมสามัญ ให้ประชุม 2 เดือนต่อครั้ง

15.2 การประชุมวิสามัญ ได้แก่การประชุมนอกจากการประชุมสามัญ เพื่อพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

15.3 การประชุมทุกครั้ง ให้กรรมการเลขานุการศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ส่งระเบียบวาระให้กรรมการทราบก่อนการประชุมอย่างน้อย 3 วัน

15.4 การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของคณะกรรมการทั้งหมด จึงจะครบองค์ประชุม ถ้าประธานไม่มาหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้รองประธานเป็นประธานที่ประชุม ถ้าประธาน รองประธานไม่มาหรือไม่อยู่ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการผู้หนึ่งเป็นประธานที่ประชุม การประชุมวินิจัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากในการลงคะแนนเสียง ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็เสียงชี้ขาด

หมวด 5 กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ 16 ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มศักยภาพและการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ 17 ให้คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ออกกฎ ระเบียบ ว่าด้วยการบริหารและจัดการเงินกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

จะเห็นได้ว่าในระเบียบข้างต้น ไม่มีการกล่าวถึงการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศเหมือนกับที่ระบุให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในระดับสูงของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้รับการยืนยันว่าเป็นคณะกรรมการที่ดูแลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศด้วย แต่ในขณะนี้ยังไม่มีการจัดทำหรือกำหนดรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวออกมา

2.3 สรุปกรอบแนวคิด

ผู้เขียนเห็นว่าที่ผ่านมามีบทบาทของกระทรวงการต่างประเทศในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศในปัจจุบันยังขาดความชัดเจน ไม่มีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ให้อำนาจหน้าที่ไว้ จึงเห็นว่ากระทรวงการต่างประเทศสามารถที่จะเข้าไปมีบทบาทที่ชัดเจนยิ่งขึ้นในเรื่องนี้ โดยเฉพาะบทบาทในเชิงสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาของหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องได้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการเข้าไปเป็นองค์ประกอบของคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. 2550 โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ เช่นเดียวกับที่มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นกรรมการดูแลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัดต่างๆ

บทที่ 3

วิธีการศึกษาวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

เป็นการวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative study) โดยศึกษาจากข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารและทางอินเทอร์เน็ต จากกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่ออธิบายเหตุผลประกอบแนวความคิดและข้อสรุปของรายงานการศึกษา

3.2 ประชากร

ในที่นี้ คือ เจ้าหน้าที่จากศูนย์เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ กรมการนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ และจากคนไทยในประเทศสวีเดน ซึ่งได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ คำแนะนำในเรื่องแหล่งข้อมูล กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องที่ควรจะต้องศึกษา

3.3 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

- 1) กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมการนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
- 2) พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
- 3) คู่มือการเดินทางไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร สำนักงานคณะกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร วัดสังเวชวิศยาราม กรุงเทพมหานคร
- 4) ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา พ.ศ. 2550
- 5) เว็บไซต์มหาเถรสมาคม
- 6) เว็บไซต์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
- 7) เว็บไซต์สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธรรมยุต)
- 8) บทความเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสู่สังคมโลก ในเว็บไซต์ www.watthasai.net/poeipae.html
- 9) คำบรรยายเรื่อง “ยุทธศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างแดน” โดยพระเทพโสภณ (ประยูร ชัมมจิตโต) เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2546 ณ พุทธมณฑล นครปฐม

3.4 วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ได้รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้ประมวลข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาพระและวัดไทยในต่างประเทศ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่ได้รับจากสถานทูตและสถานกงสุลไทยในต่างประเทศที่มีวัดไทยตั้งอยู่ จากเอกสาร จากอินเทอร์เน็ต และจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและในทางปฏิบัติ

3.5 วิธีวิเคราะห์และประเมินผล

เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ โดยกล่าวถึงที่มาของปัญหาในภาพรวม กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โครงสร้างและบทบาทของหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องและข้อจำกัด บทบาทที่ผ่านมาของกระทรวงการต่างประเทศ แล้วนำมาอธิบายให้เหตุผลประกอบเพื่อสนับสนุน แนวความคิดเห็นของรายงานวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

4.1 ระเบียบมหาเถรสมาคม

ตามระเบียบของมหาเถรสมาคม⁴ กำหนดว่าการเดินทางไปต่างประเทศของพระภิกษุสามเณรแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

4.1.1 ไปราชการหรือกิจของคณะสงฆ์ คือการไปปฏิบัติศาสนกิจ ณ วัดไทยในต่างประเทศ หรือการไปประชุมนานาชาติ ซึ่งมหาเถรสมาคมจะพิจารณาอนุมัติ และพระภิกษุสงฆ์จะถือหนังสือเดินทางราชการ

4.1.2 ไปเป็นส่วนบุคคล หรือไปเป็นการชั่วคราว ซึ่งเหตุที่จะขออนุญาตเดินทางไปต่างประเทศ ได้กำหนดไว้ดังนี้

- 1) ไปสอนพระปฏิบัติธรรมหรือสอนพระพุทธศาสนาในถิ่นอันคว
- 2) ไปศึกษาวิชาอันไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยและสมควรแก่สมณวิสัย
- 3) ไปนมัสการปูชนียวัตถุ และหรือปูชนียสถานเป็นหมู่คณะ ตามที่คณะกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร (ศ.ต.ภ.) เห็นควร
- 4) ไปบำเพ็ญกุศลเนื่องด้วยถวายผ้ากฐินตามเทศกาล หรือผ้าป่า
- 5) ไปเยี่ยมพระอุปัชฌาย์ อาจารย์ หรือญาติชั้นบุรพการี หรือญาติอื่นใด ตามที่คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นสมควร หรือ
- 6) ไปกิจกรรมตามที่คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นสมควร

โดยคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. จะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติ และพระภิกษุสงฆ์จะถือหนังสือเดินทางธรรมดาเมื่ออายุ 5 ปี โดยเสียค่าธรรมเนียม 1,000 บาทเช่นบุคคลทั่วไป (แต่เดิมเคยมีอายุ 2 ปี แต่ได้เปลี่ยนเป็น 5 ปีเมื่อปี 2547 ตามคำขอของสำนักเลขาธิการมหาเถรสมาคม)

คุณสมบัติของพระภิกษุที่จะเดินทางไปต่างประเทศ จะต้องมีความรู้พระธรรมวินัยพอรักษาตัวได้ และเป็นปกติตะและมีความประพฤติเรียบร้อย สำหรับพระภิกษุพรรษาค่ำกว่า 5 หรือเป็นสามเณร ต้องมีพระภิกษุที่มีคุณสมบัติครบเป็นผู้กำกับ หรือเจ้าอาวาส เจ้าคณะในต่างประเทศขอไปเพื่อการศาสนา หรือการคณะสงฆ์ในสำนักหรือในเขตปกครองของ จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาในการไปต่างประเทศ

⁴ ระเบียบมหาเถรสมาคมกำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ. 2537

4.2 หน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญ

จากการศึกษาพบว่า มีหน่วยงานหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ดังนี้

4.2.1 มหาเถรสมาคม⁵

เป็นหน่วยงานสงฆ์ซึ่งตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535 โดยมีองค์ประกอบ คือสมเด็จพระสังฆราชเป็นประธานกรรมการ สมเด็จพระราชาคณะทุกรูป (8 รูป) เป็นกรรมการ พระราชาคณะที่สมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้ง (ไม่เกิน 12 รูป) เป็นกรรมการ มีผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นเลขาธิการมหาเถรสมาคม และมีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม มหาเถรสมาคมถือเป็นหน่วยงานสูงสุดที่ปกครองคณะสงฆ์ตามกฎหมาย และมีอำนาจในการตรา มหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับ วางระเบียบ ออกคำสั่ง มีมติหรือออกประกาศ โดยไม่ขัดกับกฎหมาย และพระธรรมวินัยใช้บังคับได้

4.2.2 สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ⁶

เป็นหน่วยงานฆราวาสที่แต่เดิมเคยอยู่ในสังกัดของกรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการแต่ได้แยกตัวออกมาตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545⁷ เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีกรอบอัตรากำลังทั้งข้าราชการและลูกจ้างกระจายอยู่ในทุกจังหวัดประมาณ 1,600 กว่าคน โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการคณะสงฆ์ กฎหมายว่าด้วยการกำหนดวิทยฐานะผู้สำเร็จวิชาการศึกษาพระพุทธศาสนา รวมทั้งกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง
- 2) รับสนองงาน ประสานงาน และถวายการสนับสนุนกิจการและการบริหาร การปกครองคณะสงฆ์
- 3) เสนอแนวทางการกำหนดนโยบายและมาตรการในการคุ้มครองพระพุทธศาสนา
- 4) ส่งเสริม ดูแล รักษา และทำนุบำรุงศาสนสถานและศาสนวัตถุทาง

⁵ โปรดดูแผนภูมิในภาคผนวก

⁶ โปรดดูแผนภูมิในภาคผนวก

⁷ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 46 กำหนดให้มีสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 159 กำหนดให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ของกรมการศาสนาบางส่วนมาเป็นของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พระพุทธศาสนา

- 5) ดูแลรักษา และจัดการวัดร้างและศาสนสมบัติกลาง
- 6) พัฒนาพุทธมณฑลให้เป็นศูนย์กลางทางพระพุทธศาสนา
- 7) ทำนุบำรุงพุทธศาสนศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้คู่คุณธรรม
- 8) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือ

นายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีมอบหมาย

4.2.3 สำนักงานคณะกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ.

ตั้งขึ้นตามระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พศ. 2537 (หมวดที่ 6 ข้อที่ 22) ประกอบด้วยคณะกรรมการคณะหนึ่งซึ่งมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 รูป และไม่เกิน 5 รูปสังกัดมหาเถรสมาคม ปฏิบัติหน้าที่คราวละ 4 ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ มีสำนักงานเลขานุการตั้งอยู่ที่วัดสังเวชวิศยาราม บางลำพู โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ (ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป) นอกจากนี้ก็มีหน้าที่ควบคุมทะเบียนและสอดส่องความเป็นไปเกี่ยวกับทุกข์สุข หรืออย่างอื่นใดของพระภิกษุสามเณรผู้ไปหรืออยู่ต่างประเทศเป็นส่วนบุคคล ทั้งนี้เมื่อมีความจำเป็นในการที่จะต้องรักษาความเรียบร้อยดีงามให้ยิ่งขึ้น มหาเถรสมาคมจะได้ขยายอำนาจหน้าที่ของ ศ.ต.ภ. ให้กว้างขวางออกไปอีกตามความเหมาะสม

4.2.4 องค์การคณะสงฆ์

มีการจัดตั้งองค์การคณะสงฆ์เพื่อทำหน้าที่ช่วยกำกับดูแลพระและวัดไทยในต่างประเทศ ดังนี้

- 1) สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (The Training Institute for Dhammaduta Bhikkhus going Abroad) มีสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ เป็นประธาน และพระปัญญาวชิราภรณ์ เป็นเลขานุการ
- 2) สำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธ) (The Training Institute for Dhammaduta Bhikkhus going Abroad (Dhammayut) มีสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ วัดมกุฏกษัตริยาราม (ปัจจุบันมรณภาพแล้ว) เป็นกรรมการฝึกอบรมพระธรรมทูตไปต่างประเทศ (ธ) และพระมหาไพฑูรย์ รุจิเมตโต เป็นเลขานุการ
- 3) สมัชชาสงฆ์ไทยในประเศสหรัฐอเมริกา (The Council of Thai Bhikkhus in U.S.A.) มีพระเทพกิตติโสภณ วัดวชิรธรรมปทีป นครนิวยอร์ก เป็นประธาน
- 4) กรรมการคณะธรรมยุตในประเศสหรัฐอเมริกา (The Dhammayut Order in the

United States of America) มีพระราชสิทธิโมลี วัดพุทธบูชา รัฐจอร์เจีย เป็นประธานกรรมการฯ

5) กรรมการคณะธรรมยุตในแคนาดา (The Dhammayut Order in Canada) โดยมี พระเทพเจติยาจารย์ วัดราชธรรมวโรทยาน 3 รัฐอัลเบอร์ต้า เป็นประธานกรรมการฯ

6) กรรมการบริหารพระธรรมทูตคณะธรรมยุตในสหภาพยุโรป (The Board Committee for Dhammaduta Bhikkhu of Dhammayut in Europe) มีพระครูคุณสารโสภณ วัดพุทธบารมี เยอรมัน เป็นประธานกรรมการฯ

7) กรรมการคณะธรรมยุตในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (The Dhammayut Order in Australia and New Zealand) มีพระปริชาญาณวิเทศ วัดธัมมโร กรุงแคนเบอร์รา ออสเตรเลีย เป็นประธานกรรมการฯ

8) กรรมการบริหารพระธรรมทูตคณะธรรมยุตในเมืองฮ่องกง – ไต้หวัน (The Board Committee for Dhammaduta Bhikkhu of Dhammayut in Hong Kong – Taiwan) มี พระชัยยศ ชยโส วัดไทยพุทธธรรม ไต้หวัน เป็นประธานกรรมการฯ

9) สมัชชาสงฆ์ไทยในประเทศสิงคโปร์ (The Sangha Council in Singapore) มี พระเทพสิทธิวิเทศ วัดอนันตเมตตาราม เป็นประธานสมัชชาฯ

10) หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอังกฤษ มีพระราชภาวนาวิมล วิ. วัดพุทธปทีป กรุงลอนดอน เป็นหัวหน้า

11) หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินเดีย พระเทพโพธิวิเทศ วัดไทยพุทธคยา รัฐพิหาร เป็นหัวหน้า

12) หัวหน้าพระธรรมทูตสายประเทศอินโดนีเซีย มีพระราชวรจารย์ วัดพุทธเมตตา กรุงเทพมหานคร เป็นหัวหน้า

4.3 ขั้นตอนในการส่งพระภิกษุสงฆ์ไปต่างประเทศ

ตามระเบียบมหาเถรสมาคมกำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ. 2537 กำหนดไว้ดังนี้

4.3.1 ขั้นตอนในการดำเนินการส่งพระภิกษุสามเณรไปต่างประเทศตามประเภทที่ 1 คือไปราชการหรือกิจของคณะสงฆ์นั้น เจ้าอาวาสวัดไทยในต่างประเทศมีหนังสือถึงเจ้าอาวาสวัดสังกัดของพระภิกษุสงฆ์ที่จะขอไปต่างประเทศ พร้อมกับนิตยสารพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง ซึ่งในที่นี้คือ สมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศ (มหานิกาย) กับสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ วัดมกุฏกษัตริยาราม (ธรรมยุต) ให้มีหน้าที่ในการพิจารณาพระภิกษุเดินทางไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศ ถ้าประเทศใดมีองค์กรสงฆ์ปกครอง ให้เสนอผ่านความเห็นชอบขององค์กรสงฆ์นั้นก่อน แล้วนำเสนอมหาเถร

สมาคมพิจารณา เมื่อได้รับการอนุมัติจากมหาเถรสมาคมแล้ว ก็จะส่งเรื่องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการต่อไป คือการทำเรื่องถึงกระทรวงการต่างประเทศเพื่อขอพิจารณาออกหนังสือเดินทางและหนังสือขอรับการตรวจลงตราแก่พระภิกษุสงฆ์

4.3.2 สำหรับพระภิกษุสงฆ์ที่จะขออนุญาตเดินทางไปต่างประเทศประเภทที่ 2 คือ ไปเป็นส่วนบุคคล หรือไปเป็นการชั่วคราว ต้องยื่นแบบคำขออนุญาต ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากเจ้าคณะปกครองตามลำดับ ตั้งแต่ เจ้าอาวาสวัด เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะภาค ตามแต่กรณี ที่เลขาธิการคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ที่วัดสังเวชวิศยาราม เมื่อ ศ.ต.ภ. ได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว ก็ส่งเรื่องให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติดำเนินการต่อไปเช่นเดิม บันทึกล่าไว้ ในข้อ 4.3.1

อย่างไรก็ดี จากการศึกษาพบว่าในอดีตที่ผ่านมาการส่งพระธรรมทูตไปเผยพระพุทธศาสนาในต่างแดนจะออกมาจากส่วนกลาง เพื่อนำพระธรรมคำสั่งสอนไปเผยแผ่ แต่ในปัจจุบันสภาพการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยจะเป็นลักษณะของการจัดตั้งวัดไทยในต่างประเทศ แล้วมีการส่งพระธรรมทูตไปประจำวัด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความคิดริเริ่มจากชุมชนไทยในต่างแดน เนื่องจากต้องมีเงินทุนในการเช่าหรือซื้อที่ดินหรืออาคารเพื่อจัดตั้งเป็นวัด ตลอดจนค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค และในการดูแลบำรุงรักษาในแต่ละปี ซึ่งในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศพม่าแล้ว ค่าครองชีพจะสูงกว่าในประเทศไทยมาก และหลายๆ ประเทศมีสภาพภูมิอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว แม้ว่าในส่วนกลาง รัฐบาลมีนโยบายให้การสนับสนุนการจัดตั้งวัดไทยและการดำเนินกิจกรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา แต่ก็มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ การที่คนไทยในต่างประเทศเป็นผู้ริเริ่มให้จัดตั้งวัดไทยขึ้น ส่วนใหญ่จะเลือกเอาบริเวณที่อยู่ใกล้เคียงกับถิ่นพำนักของตนเป็นหลัก เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปมา ซึ่งบางครั้งก็ไม่ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อมว่าเหมาะสมหรือไม่กับพระสงฆ์ที่ต้องอยู่จำวัด เช่น ในยุโรปตอนเหนือซึ่งในฤดูหนาว มีสภาพอากาศหนาวเย็น อุณหภูมิติดลบ และมีหิมะปกคลุมเป็นเวลานานถึง 4 – 5 เดือน ซึ่งจะมีค่าใช้จ่ายในเรื่องระบบทำความร้อนสูงมาก นอกจากนี้ก็ไม่สะดวกในการเดินทาง และในการที่พระสงฆ์จะออกมารับบิณฑบาตทำให้เกิดปัญหาตามมา

นอกเหนือจากนี้ ก็มีหลายกรณีที่ชุมชนไทยนิมนต์พระที่ตนรู้จักด้วยตนเอง โดยที่ไม่ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทย และเป็นผู้ทำเรื่องรับรองในการขอรับการตรวจลงตราจากสถานทูตที่เกี่ยวข้องให้เอง พระสงฆ์ที่รับนิมนต์จะถือหนังสือเดินทางธรรมดา และมักจะได้รับการตรวจลงตราให้อยู่ได้ 3 เดือน ซึ่งในทางปฏิบัติวัดที่พระสงฆ์ไปประจำอยู่จะไม่ถือว่าเป็นวัดไทยที่สมบูรณ์ เนื่องจากไม่ได้รับการรับรองจากมหาเถรสมาคม แต่ก็มีกรณีปิดป้ายตั้งชื่อเป็นวัดซึ่งก็มีปรากฏอยู่ในหลายๆประเทศ และสร้างข้อสงสัยต่อชุมชนในท้องถิ่น

4.4 กรณีตัวอย่างปัญหาในประเทศสวีเดน

เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับพระและวัดไทยที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 1 เป็นเพียงชี้ให้เห็นถึงประเด็นปัญหาที่ประสบในภาพรวม ซึ่งอาจจะไม่ทำให้เห็นถึงสภาพความเป็นมาหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง ในกรณีของปัญหาที่เกิดขึ้นกับพระและวัดไทยในประเทศสวีเดน ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของพระสงฆ์ และเรื่องการบริหารเงินบริจาคของวัดที่ไม่โปร่งใสของพระ โดยปรากฏว่าเมื่อประมาณ 7 ปีที่ผ่านมา มีพระภิกษุที่จำวัดในกรุงสต็อกโฮล์มรูปหนึ่งถูกร้องเรียนว่าคู่มือที่ไม่เหมาะสมทางอินเทอร์เน็ต และจากการตรวจสอบหลักฐานก็ปรากฏว่าเป็นจริง ในที่สุดพระภิกษุรูปดังกล่าวถูกส่งกลับประเทศไทย ต่อมาอีกประมาณ 2 ปี มีชุมชนไทยกลุ่มหนึ่งในต่างเมือง ได้รวบรวมเงินเพื่อจัดตั้งสมาคมและวัดไทยขึ้น โดยได้สนับสนุนและรับรองให้พระภิกษุรูปดังกล่าวให้เดินทางกลับเข้ามาในสวีเดน เอมาย้อยู่ที่วัดที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่ เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่งพระภิกษุรูปดังกล่าวได้รับอนุมัติจากมหาเถรสมาคมให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสของที่จัดตั้งขึ้นใหม่ โดยกระทรวงการต่างประเทศได้แจ้งมติมหาเถรสมาคมในการแต่งตั้งพระรูปดังกล่าวให้สถานทูตไทยที่กรุงสต็อกโฮล์ม ได้รับทราบ เมื่อสถานทูตฯ ได้รับแจ้งเรื่องดังกล่าวก็ได้แจ้งข้อสังเกตของปัญหาที่พระรูปดังกล่าวประสบมาในอดีตให้กระทรวงได้รับทราบ แต่ก็ไม่ได้ประการใด ต่อมาเมื่อปลายเดือนมีนาคม 2550 กรรมการชุดแรกของวัดและกลุ่มชุมชนไทยที่นิมนต์ให้พระรูปดังกล่าวไปจำที่วัดเป็นครั้งแรก ได้มายื่นเรื่องร้องเรียนต่อสถานทูตไทยโดยมีข้อกล่าวหาว่าพระรูปดังกล่าวมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะเรื่องการบริหารเงินของวัดที่ไม่โปร่งใส และเรื่องชู้สาว และขอให้หน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องส่งพระรูปดังกล่าวกลับประเทศไทย สถานทูตฯ ได้ส่งเรื่องร้องเรียนพร้อมกับเอกสารประกอบทั้งหมดผ่านมายังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา เวลาผ่านไปประมาณ 3 เดือนกลุ่มผู้ร้องเรียนได้มาติดต่อสถานทูตเพื่อขอทราบผลการพิจารณา ในขณะเดียวกันก็มีกลุ่มชุมชนไทยที่เป็นกรรมการชุดใหม่ของวัดมาติดต่อสถานทูตไทยเพื่อให้การสนับสนุนพระรูปดังกล่าว และยืนยันว่าข้อกล่าวหาของกลุ่มผู้ทำเรื่องร้องเรียนไม่เป็นความจริง เหตุการณ์นี้ได้สร้างความขัดแย้งและแตกแยกระหว่าง ชุมชนไทย 2 กลุ่มนี้ซึ่งพำนักอยู่ในเมืองเดียวกันและเมืองใกล้เคียง มีการกล่าวหาซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ดีเมื่อเวลาผ่านไป 6 เดือนโดยที่ไม่มีผลคืบหน้าในเรื่องการพิจารณาข้อร้องเรียน กลุ่มผู้ร้องเรียนได้ติดต่อทถามสถานทูตฯ หลายครั้ง และในที่สุดเกิดความไม่พอใจอย่างมาก จนถึงขนาดข่มขู่ว่าจะหากไม่ทราบผลในเร็ว ๆ นี้จะรวมกลุ่มกันเดินขบวนมาร้องเรียนที่หน้าที่ทำการสถานทูตฯ ซึ่งเรื่องนี้เจ้าหน้าที่สถานทูตฯ ได้ชี้แจงว่าจะพยายามช่วยติดตามและเร่งเรื่องให้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกันก็ขอร้องให้ยกเลิกความคิดดังกล่าว เพราะจะส่งผลกระทบในเชิงลบต่อภาพลักษณ์ของ

พระพุทธศาสนาในสายตาของคนท้องถิ่นอย่างมาก แม้ว่าจะไ้ มีการเดินขบวนมาร้องเรียน สถานทูตฯ ก็ได้รับการติดต่อทวงถามและต่อว่าจากผู้ร้องเรียนมาเป็นระยะๆ จนกระทั่งเมื่อต้นเดือน มิถุนายน 2551 เป็นเวลารวม 1 ปี กว่าสถานทูตฯ จึงได้รับแจ้งผลการพิจารณาของหน่วยงานไทยต่อ ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับพระรูปดังกล่าว ซึ่งปรากฏผลว่าจากการสอบสวนแล้วพระรูปดังกล่าว ไม่มีความผิดใดๆ ตามข้อกล่าวหาทั้งหมด สถานทูตฯ ก็ได้ส่งผลการสอบสวนให้ผู้ร้องเรียนทราบ ทั้งนี้ สถานทูตไทยที่กรุงสตอกโฮล์มมิได้อยู่ในคณะกรรมการสอบสวนใด

4.5 ข้อจำกัดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากกรณีการพิจารณาเรื่องร้องเรียนข้างต้นที่เกิดขึ้นในประเทศสวีเดน ซึ่งใช้เวลา รวมทั้งหมดประมาณ 1 ปีกว่า มีขั้นตอน คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ประกอบด้วยพระสงฆ์ที่ ประจำอยู่ในยุโรปและส่วนกลาง และเจ้าหน้าที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อตรวจสอบ หลักฐานและสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย มากที่สุด จากการศึกษาข้อมูลพบว่ากรณีที่คณะกรรมการสอบสวนจะมารวมสอบสวนโดยพร้อมเพรียงกันนั้น กระทำได้ยาก เพราะต้องใช้ทั้งเวลาและงบประมาณในการเดินทาง การจะส่งผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินการเฉพาะกิจในแต่ละครั้งจำเป็นต้องรอช่วงจังหวะที่มีภารกิจสำคัญในยุโรป เพื่อที่กรรมการจะได้เดินทางไปในโอกาสเดียวกัน นอกจากนี้ก็ได้รับทราบว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลพระและวัดไทยในต่างประเทศมีจำกัดมาก การจะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจเยี่ยมวัดและพระในต่างประเทศตามภูมิภาคต่างๆ อาจจะมีเพียงปีละครั้งเท่านั้น และแต่ละครั้งก็ไม่สามารถตรวจเยี่ยมได้ครบทุกวัด ทำให้หน่วยงานจากส่วนกลางไม่สามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้ การที่หน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องส่งพระธรรมทูตไปประจำวัดในต่างประเทศตามที่ชุมชนไทยขอมา โดยที่ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจน หรือมีการส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบสภาพแวดล้อมความเหมาะสมของ ดเสียก่อน ก็ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาดังที่ได้กล่าวไว้ในข้อ 4.3 ซึ่งเรื่องเหล่านี้ ถือว่าเป็นข้อจำกัดของหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้อง

4.6 ประมวลข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไขปัญหาพระและวัดไทย⁸

จากข้อมูลที่กระทรวงการต่างประเทศได้ประมวล จากรายงานของสถานทูตและสถานกงสุลไทยในประเทศที่มีวัดไทยตั้งอยู่ ซึ่งอยู่ในพื้นที่และสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ รวมทั้งมักจะเป็นหน่วยงานแรกที่ได้รับเรื่องร้องเรียนจากชุมชนไทยเกี่ยวกับปัญหาพระและวัดไทย ได้มีข้อเสนอแนะ

⁸ ข้อมูลจากกองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ

ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับพระและวัดไทยไว้ดังนี้

- 1) กระทรวงการต่างประเทศควรหารือกับหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงกฎเกณฑ์ระเบียบ และขั้นตอนในการจัดตั้งวัดไทยให้ชัดเจน อาทิ จำกัดจำนวนคำขอตั้งวัดไทยในแต่ละปี โดยคำนึงถึงปัจจัย สภาพแวดล้อม และความพร้อมเพื่อที่จะสามารถติดตามควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง
- 2) ควรจัดฝึกอบรมความรู้ภาษาอังกฤษ หรือภาษาท้องถิ่นให้แก่พระธรรมทูตที่จะออกไปประจำการ หรือคัดเลือกพระที่มีคุณสมบัติความรู้ด้านภาษาที่ดีพอ
- 3) ควรกำหนดระยะเวลาประจำการของพระธรรมทูตให้ชัดเจน
- 4) ควรกำหนดบทลงโทษพระที่ทำผิดวินัยสงฆ์อย่างเคร่งครัดและจริง
- 5) ควรฝึกอบรมให้ความรู้แก่พระธรรมทูตเกี่ยวกับกฎหมาย และกฎประเพณีท้องถิ่นของประเทศที่จะไปประจำการ
- 6) ควรขอความร่วมมือให้วัดพุทธไทยในต่างประเทศพิจารณาจัดงานการแสดงต่างๆ ภายในวัดเนื่องในโอกาสต่างๆ ให้มีความเหมาะสมและถูกต้องสอดคล้องกับหลักพุทธศาสนา วัฒนธรรม และประเพณีอันดีงามของไทย
- 7) หน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องควรกำหนดแนวทางและขอบเขตที่จะให้สถานทูตและสถานกงสุลไทยเข้ามามีส่วนร่วมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ รวมทั้งการจัดตั้งวัดไทย เช่น ในการให้ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่างๆ แก่หน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งวัดไทย
- 8) เมื่อมีเรื่องกล่าวหาหรือเรียนเกี่ยวกับพระ ควรมีการดำเนินการที่รวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อมิให้เกิดปัญหายืดเยื้อ
- 9) การคัดเลือกพระธรรมทูต ควรมีความเคร่งครัดเพื่อให้ได้พระธรรมทูตที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม และผ่านการอบรมตามที่กำหนดไว้
- 10) พระสงฆ์ที่กระทำความผิดทางวินัย ควรจะส่งกลับประเทศไทย
- 11) ควรยกเลิกหนังสือเดินทางของพระสงฆ์ที่ถูกสั่งให้ลาสิกขาบท
- 12) การเผยแผ่และประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาในประเทศมุสลิม เป็นเรื่องละเอียดอ่อน ดังนั้น จึงต้องมีความระมัดระวังไม่ให้ขัดกับธรรมเนียมปฏิบัติ และมีการกำหนดกรอบวัตรปฏิบัติให้เหมาะสมกับข้อจำกัดในแต่ละประเทศ

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1. คำว่าศาสนา แม้เดิมจะแปลว่าคำสั่งสอน แต่เมื่อเป็นสามัญ ศาสนาคือ “ลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิดและความสิ้นสุดของโลกเป็นต้น อันเป็นไปทางฝ่ายปรมัตถ์ประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาป อันเป็นทางฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็น หรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้นๆ” (ปทานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หน้า 855) ตามความหมายของคำศาสนาข้างบนนี้ จะเห็นได้ว่าความเชื่อถือใน ศาสนานั้นมี 2 ประการ คือเชื่อทางปัญญาเนื่องด้วยเหตุผลประการหนึ่ง เชื่อทางใจด้วยอารมณ์ความศรัทธาในอีกประการหนึ่ง ทั้ง 2 ประการนี้ย่อมมีอยู่ในผู้เชื่อรวมกัน⁹

5.1.2 พระยาอนุมานราชชนได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมไว้พอแยกกล่าวเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1) วัฒนธรรมคือสิ่งที่มนุษย์เปลี่ยนแปลง ปรับปรุง หรือผลิตขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามในวิถีชีวิตของส่วนรวม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดกันได้

2) วัฒนธรรมคือความคิดเห็น ความรู้สึก ความประพฤติ และกิริยาอาการของมนุษย์เป็นส่วนรวมที่เป็นรูปแบบเหมือนกัน แสดงให้ปรากฏในรูปของภาษา ศิลปะ วรรณกรรม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ขนบประเพณี เป็นต้น

3) วัฒนธรรมคือมรดกทางสังคมที่สังคมยอมรับและสะสมไว้ แล้วถ่ายทอดสู่คนรุ่นต่อไป (พระยาอนุมานราชชน. วัฒนธรรมและประเพณีต่างๆ ของไทย. 2507 หน้า 93)¹⁰

ในปัจจุบันนักวิชาการได้มีการจำแนกวัฒนธรรมออกเป็น 9 ประเภทด้วยกัน และหนึ่งในประเภทนั้นคือ ศาสนาและการปฏิบัติพิธีกรรมในศาสนา ความเชื่อในลัทธิ ปรัชญา ซึ่งก็สอดคล้องกับที่เสฐียรโกเศศ - นาคะประทีป และพระยาอนุมานราชชนได้เขียนไว้ข้างต้น

5.1.3 ที่ผ่านมาจะเห็นได้ชัดเจนว่ากระทรวงการต่างประเทศ รวมทั้งสถานทูตและสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดีจกประเทศไทยในด้านต่างๆ ในต่างประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ รวมทั้งวัฒนธรรม ในขณะที่เดียวกันก็ทำหน้าที่ในการช่วยปกป้อง และการแก้ไขภาพลักษณ์ในเชิงลบ มีต่อ

⁹ เสฐียรโกเศศ – นาคะประทีป. 2496. *ลัทธิของเพื่อน*. พระนคร: อุดม, หน้าคำนำ

¹⁰ ดนัย ไชยโยธา. 2550. *ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: โอ.เอ. พรินต์ติ้ง เฮาส์, หน้า 17

ประเทศไทยในหลายๆ ด้านโดยจะขอนำข้อความตอนหนึ่งซึ่งอยู่ในบทความของอดิธธิบติกร สารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ ดังนี้

“การดำเนินงานด้านภาพลักษณ์ของประเทศไทยในต่างประเทศนั้น หน่วยงานหลักที่ดูแลในเรื่องนี้ย่อมหนีไม่พ้นกระทรวงการต่างประเทศ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุล และคณะทูตถาวรของไทยกว่า 90 แห่งทั่วโลก การดำเนินงานด้านภาพลักษณ์ นอกจากการแก้ไขภาพในเชิงลบที่ปรากฏอยู่ในสื่อต่างๆ ซึ่งเป็นการดำเนินการเชิงตั้งรับแล้ว การรักษาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ถูกต้องออกไปยังสาธารณชนเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง และควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีแบบแผน และถูกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน”¹¹

5.1.4 ในปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศได้ขยายบทบาทหน้าที่ในด้านต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในด้านการทูตวัฒนธรรม และการทูตสาธารณะ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายในตัว โดยในปัจจุบันกระทรวงการต่างประเทศได้เข้าไปอยู่ในคณะกรรมการแห่งชาติด้านวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) คณะกรรมการว่าด้วยความร่วมมือทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศไทยกับประเทศต่างๆ ซึ่งตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2535 มีหน่วยงานต่างๆ ของไทยเข้ามาอยู่ในคณะกรรมการ อาทิ กรมการศาสนา สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย เป็นต้น
- 2) คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ พ.ศ. 2549 โดยมีกรรมการจากหน่วยงาน อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมการศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เป็นต้น
- 3) คณะกรรมการภาพยนตร์และวีดิทัศน์แห่งชาติ ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงวัฒนธรรม ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ
- 4) คณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงมหาดไทย

5.1.5 จะเห็นได้ว่ากระทรวงการต่างประเทศได้เข้าไปมีบทบาทในงานด้านวัฒนธรรมร่วมกับหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องมานานแล้ว เหตุผลส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากกระทรวงฯ มีความสัมพันธ์และความร่วมมือกับนานาประเทศ มีสถานทูตและสถานกงสุลไทยประจำในประเทศต่างๆ กว่า 90 แห่ง มีโครงการ

¹¹ ธฤต จรุงวัฒน์. 2552. “ภาพลักษณ์ Branding.” *วารสารสารานุกรมย์ ฉบับปีที่ 65*. กรุงเทพฯ: ห้องภาพสุวรรณ, หน้า 95

ส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปะและวัฒนธรรมไทยอย่างต่อเนื่อง สำหรับกิจกรรมทางด้านพุทธศาสนา ที่ผ่านมาสถานทูตและสถานกงสุลไทยในเมืองต่างๆ ก็ได้เข้าไปมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับวัดไทย และชุมชนไทยในการจัดงานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรืองานประเพณีที่สำคัญของไทย เอกอัครราชทูตหรือกงสุลใหญ่ จะได้รับเชิญให้ไปเป็นประธานในงานของวัดไทย และที่สำคัญเมื่อมีพิธีทอดกฐินพระราชทาน เอกอัครราชทูตหรือกงสุลใหญ่จะต้องทำหน้าที่เป็นผู้แทนพระองค์นำทอดถวายแก่วัดตามระเบียบของทางการราชการที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ก็ได้ให้ความร่วมมือกับวัดไทยในการจัดกิจกรรม รวมทั้งการให้เงินสนับสนุนแก่วัดไทยด้วย

5.1.6 โดยที่ในปัจจุบันยังไม่มีกฎระเบียบใดที่กำหนดให้กระทรวงการต่างประเทศ เข้าไปมีบทบาทอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในเรื่องการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ เท่าที่มีปรากฏในระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ. 2537 ได้กล่าวถึงกรณีที่พระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศให้แจ้งทุกข์สุขหรือความเป็นไปของตนต่อสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยเพื่อขอให้ส่งเรื่องต่อมายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือกรณีพระสงฆ์ถูกร้องเรียนก็ให้แจ้งเรื่องไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามปกติก็เป็นหน้าที่ของสถานทูตและสถานกงสุลอยู่แล้วที่จะดูแลทุกข์สุขของบุคคลสัญชาติไทยภายใต้งานคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ

5.1.7 การจัดตั้งวัดไทยในต่างประเทศ และการส่งพระธรรมทูตไปจำวัด ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศหรือเมืองที่มีคนไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งล้วนเป็นประเทศที่มีสถานทูตและสถานกงสุลไทยตั้งอยู่ เพื่อให้บริการและดูแลคนไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเจ้าหน้าที่ของสถานทูตและสถานกงสุลไทยจะมีความคุ้นเคยกับสภาพท้องถิ่น รู้จักหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของท้องถิ่นดี รู้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรู้จักชุมชนไทยที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยจากส่วนกลาง คือมหาเถรสมาคม และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติไม่มีตัวแทนเช่นนี้ในต่างประเทศ และโอกาสที่จะจัดส่งเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางไปทำการตรวจตราเยี่ยมเยือน ก็ต้องใช้งบประมาณสูง และต้องใช้เวลาอย่างมากสำหรับเจ้าหน้าที่ที่จะต้องเดินทางไป ซึ่งถือว่าเป็นข้อจำกัดที่สำคัญ และเมื่อเกิดปัญหาพระหรือวัดไทย การดำเนินการแก้ไขปัญหาก็ต้องใช้เวลาอีกมาก ทำให้ปัญหายืดเยื้อและส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของพระพุทธศาสนาต่อคนท้องถิ่น และบางครั้งก็เป็นเหตุให้เกิดความแตกแยกของชุมชนไทยที่เกี่ยวข้อง

5.1.8 สำหรับระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการเผยแพร่พระพุทธศาสนา พ.ศ. 2550 ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2550 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ นั้น จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบว่า มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาทั้งในประเทศและในต่างประเทศด้วย อย่างไรก็ตาม ในขณะนี้ก็ยังมิได้มีการกำหนดรายละเอียดใดๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับการ

ดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ เหมือนดังที่กำหนดไว้สำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศซึ่งกำหนดให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด โดยมีสำนักงานตั้งอยู่ที่สำนักงานพุทธศาสนาจังหวัด เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานกลางประจำจังหวัด ซึ่งเรื่องนี้ น่าจะเป็นโอกาสที่กระทรวงการต่างประเทศในฐานะที่ดูแลรับผิดชอบกิจการในด้านต่างประเทศจะได้เข้ามามีส่วนในการพิจารณาในเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การทำนุบำรุงและเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาลไทย และเป็นเรื่องที่หน่วยราชการไทยควรให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุน โดยที่กระทรวงการต่างประเทศมีบทบาทสำคัญในเรื่องการส่งเสริมภาพลักษณ์และการเผยแผ่วัฒนธรรมไทยในต่างประเทศ และมีสถานทูตและสถานกงสุลไทยประจำในต่างประเทศ ดังนั้นจึงมีข้อเสนอว่ากระทรวงการต่างประเทศ ควรพิจารณาที่จะเข้ามามีบทบาทร่วมกับหน่วยงานไทยในการส่งเสริมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ โดยเข้าไปเป็นองค์ประกอบอยู่ในคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ตามระเบียบมหาเถรสมาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2550 โดยหากหน่วยงานไทยที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นชอบ ก็จะต้องมีการพิจารณาปรับเปลี่ยนรายชื่อผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศอยู่ในคณะกรรมการต่อไป

5.2.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

1) โดยที่เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและเกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ ดังนั้นในการดำเนินการควรมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยในเบื้องต้นผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงการต่างประเทศอาจพบหารืออย่างไม่เป็นทางการกับผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และเป็นผู้รับสนองงานของมหาเถรสมาคมโดยตรง ถึงความเป็นไปได้ในการพิจารณาให้กระทรวงการต่างประเทศเข้าไปอยู่ในองค์ประกอบของคณะกรรมการนี้ ด้วยเหตุผลประกอบต่างๆ ที่ได้กล่าวมาในรายงานการศึกษาฉบับนี้ และหากมีความจำเป็น ก็อาจพิจารณาเข้ามามีส่วนการหารือกับฝ่ายสงฆ์ของมหาเถรสมาคมที่เป็นกรรมการอีกชั้นหนึ่ง

2) หากกระทรวงการต่างประเทศได้รับการพิจารณาให้เข้าร่วมเป็นกรรมการ ลำดับต่อมาคือการมอบหมายงานให้หน่วยงานภายในสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบ โดยสามารถเข้าไปมีบทบาทในการให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นที่จะเป็นประโยชน์ เช่น ในการกำหนดแผนงานต่างๆ ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในต่างประเทศ การพิจารณาปรับปรุงกฎเกณฑ์ ระเบียบและขั้นตอนในการจัดตั้งวัดไทย

ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน การให้ข้อมูลในการพิจารณาส่งพระภิกษุสงฆ์ไปประจำในต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานหลักที่เหมาะสม คือ กองวัฒนธรรมสัมพันธ์ กรมสารนิเทศ เพราะที่ผ่านมาก็ได้ติดตามเรื่องนี้มาในระดับหนึ่ง และจะเป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานภายในกระทรวงการต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมการกงสุล ซึ่งมีบทบาทในเรื่องงานคุ้มครองคนไทยในต่างประเทศ และเป็นผู้ออกหนังสือเดินทางราชการและธรรมดาให้กับพระภิกษุสงฆ์ที่จะเดินทางไปต่างประเทศ และสถานทูตและสถานกงสุลไทยในประเทศที่มีวัดไทยตั้งอยู่

3) ในต่างประเทศ สถานทูตและสถานกงสุลไทยในประเทศที่มีวัดไทยตั้งอยู่ก็ต้องเข้ามามีบทบาทจริงจึงในการให้การสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของวัดไทยในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศที่ตั้งและประเทศในเขตอาณานิคม โดยการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแผนงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาในประเทศที่ตั้งหรือในเขตอาณานิคม ก่อนการพิจารณาส่งพระธรรมทูตไปประจำวัดที่ชุมชนไทยจัดตั้ง และเสนอโครงการที่จะเป็นประโยชน์สำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และป้องกันมิให้เกิดภาพลักษณ์ในเชิงลบต่อพระและวัดไทย เช่น

ก) การให้เงินสนับสนุนวัดไทยในการจัดกิจกรรมเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าภาพจัดงานในวันสำคัญทางศาสนา

ข) การจัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นภาษาท้องถิ่น

ค) การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับแต่ละประเทศสำหรับพระที่จะไปประจำการ เพื่อให้ข้อมูลความรู้พื้นฐานในเรื่องกฎระเบียบทางด้านกฎหมายเข้าเมือง วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น สภาพแวดล้อมต่างๆ ฯลฯ เพื่อมิให้มีการละเมิดกฎหมายท้องถิ่น และสามารถวางตัวได้อย่างเหมาะสม

ง) การจัดให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ในเรื่องพระธรรมคำสั่งสอนระหว่างวัดไทยกับองค์กรทางศาสนาของประเทศท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- คณัย ไชยโยธา. 2550. *ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมไทย*. กรุงเทพฯ: ไอ.เอ. พรีเมียม เฮ้าส์.
- ชฤต จรุงวัฒน์. 2552. “ภาพลักษณ์ Branding”. *วารสารอสรายุรมย์ ฉบับปีที่ 65*. กรุงเทพฯ: ห้างภาพสุวรรณ.
- พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535
- พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545
- ระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ. 2537
- สำนักงานคณะกรรมการศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร. 2549. *คู่มือการเดินทางไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- เสฐียรโกเศศ – นาคะประทีป. 2496. *ลัทธิเพื่อน*. พระนคร: อุดม.

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ข

ภาคผนวก ก

ภาคผนวก ก

ระเบียบมหาเถรสมาคม
กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร
พ.ศ. ๒๕๓๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีรี้ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ เรียกว่า "ระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ.๒๕๓๗

ข้อ ๒ ระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ตั้งแต่วันใช้ระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ให้ยกเลิกระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ.๒๕๐๗

หมวดที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ การเดินทางไปต่างประเทศของพระภิกษุสามเณร แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ

ก. ไปราชการหรือกิจของคณะสงฆ์

ข. ไปเป็นส่วนบุคคล

ข้อ ๕ การเดินทางไปต่างประเทศ ในประเภท ก. เป็นอำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคม

ข้อ ๖ การเดินทางไปต่างประเทศ ในประเภท ข. ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่วางไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้

หมวดที่ ๒

คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้เดินทางไปต่างประเทศ

ข้อ ๗ พระภิกษุผู้จะเดินทางไปต่างประเทศ ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติทั่วไปดังนี้

(๑) มีพรรษาพ้น ๕ เว้นแต่กรณีที่จะระบุไว้ในข้อ ๘

(๒) มีความรู้พระธรรมวินัยพอรักษาตัวได้

(๓) เป็นปกติดีและมีความประพฤติเรียบร้อยดีงาม

ข้อ ๘ พระภิกษุผู้มีพรรษาดำกว่า ๕ หรือสามเณร ต้องมีพระภิกษุผู้มืคุณสมบัติตามข้อ ๗ เป็นผู้กำกับหรือเจ้าอาวาสเจ้าคณะในต่างประเทศขอไปเพื่อการ

พระศาสนาหรือการคณะสงฆ์ ในสำนักหรือเขตปกครองของตน จึงจะมีสิทธิได้รับการพิจารณาในการไปต่างประเทศ ตามระเบียบมหาเถรสมาคมนี้

หมวดที่ ๓

กรณีะในการไปต่างประเทศ

ข้อ ๙ ในกรณีะที่ยกเป็นเหตุในการขอเดินทางไปต่างประเทศได้มีกำหนดดังนี้

(๑) ไปสอนพระปฏิบัติธรรม หรือสอนพุทธศาสนาในถิ่นอันสมควร

- (๒) ไปศึกษาวิชาอันไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และสมควรแก่สมณวิสัย
- (๓) ไปนมัสการปูชนียวัตถุ และหรือปูชนียสถาน เป็นหมู่คณะ ตามที่คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นสมควร
- (๔) ไปบำเพ็ญกุศลเนื่องด้วยถวายผ้ากฐิน ตามเทศกาลหรือผ้าป่า
- (๕) ไปเยี่ยมพระอุปัชฌาย์ อาจารย์ หรือญาติชั้นบุรพการีหรือญาติอื่นใด ตามที่คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นสมควร หรือ
- (๖) ไปกิจนิมนต์ตามที่คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นสมควร

ข้อ ๑๐ พระภิกษุผู้ได้รับอาราธนาไปเป็นครูสอนพระปริยัติธรรมหรือสอนพระพุทธศาสนาจากเจ้าอาวาส เจ้าคณะ องค์การ สมาคม หรือสถาบันอื่นใดในต่างประเทศ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ได้รับอาราธนาแจ้งรายละเอียดพร้อมด้วยหลักฐานการอาราธนา สถานที่ที่จะทำการ กิจที่จะทำ วิธีดำเนินการ การอุปถัมภ์ในการเดินทาง และการเป็นอยู่ที่พักอาศัย

ถ้าหลักฐานต่างๆ เป็นภาษาต่างประเทศ ให้แปลเป็นภาษาไทย โดยผู้แปลและผู้ไปนั้นลงนามรับรองคำแปลด้วย

ข้อ ๑๑ พระภิกษุผู้ประสงค์จะเดินทางไปศึกษาวิชา อันไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย และสมควรแก่สมณวิสัย ต้องประกอบด้วยคุณสมบัติเฉพาะอีกส่วนหนึ่ง ดังนี้

- (๑) เป็นเปรียญ
- (๒) มีพื้นความรู้สามัญศึกษา ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
- (๓) มีสุขภาพอนามัยดี ซึ่งนายแพทย์แผนปัจจุบันชั้น ๑ ตรวจและรับรองเป็นหลักฐานว่าสามารถไปศึกษาได้
- (๔) มีสติปัญญาและฉันทะ วิริยะ ชันติ ปานกลางเป็นอย่างดี ในกรณีนี้ให้ผู้ขออนุญาตแสดงหลักฐานและคะแนนวิชาครั้งสุดท้ายที่ตนสอบไล่ได้

ข้อ ๑๒ พระภิกษุผู้ขออนุญาตเพื่อไปศึกษาในต่างประเทศ ต้องแจ้งรายละเอียด พร้อมด้วยหลักฐานเกี่ยวกับสถานศึกษา การรับเข้าศึกษา รายวิชาที่ศึกษา สถานที่พักเพื่อการศึกษา ค่าใช้จ่ายในการศึกษาแต่ละปี และผู้อุปถัมภ์ในการเดินทาง ตลอดถึงการอุปถัมภ์ในการศึกษาจนกว่าจะจบหลักสูตร

ถ้าหลักฐานต่างๆ เป็นภาษาต่างประเทศ ให้แปลเป็นภาษาไทย โดยผู้แปลและผู้ไปนั้นลงนามรับรองคำแปลด้วย

หมวดที่ ๔

วิธีการขออนุญาตไปต่างประเทศ

ข้อ ๑๓ พระภิกษุสามเณรผู้ประสงค์จะเดินทางไปต่างประเทศ ตามข้อ ๖ ให้ยื่นหนังสือขออนุญาตตามแบบของคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ต่อผู้บังคับบัญชาตามชั้นดังนี้

- (๑) รองเจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พระภิกษุสามเณรในวัด ยื่นต่อเจ้าอาวาส
- (๒) รองเจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส นอกจากพระอารามหลวง ยื่นต่อเจ้าคณะตำบล
- (๓) รองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล ยื่นต่อเจ้าคณะอำเภอ

- (๔) รองเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าอาวาสพระอารามหลวง รองหรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสพระอารามหลวง โดยความเห็นชอบของเจ้าอาวาส ยื่นต่อเจ้าคณะจังหวัด
- (๕) รองเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด ยื่นต่อเจ้าคณะภาค
- (๖) เจ้าคณะภาค ยื่นต่อเจ้าคณะใหญ่
- (๗) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะใหญ่ ยื่นต่อประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

ข้อ ๑๔ ให้ผู้มีหน้าที่รับหนังสือขออนุญาตขั้นต้น ตามความในข้อ ๑๓ (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) ที่แจ้งแสดงความเห็นในเรื่องถูกต้องตามระเบียบหรือไม่ ในเรื่องสมควร ไม่สมควรในกรณีที่จะอนุญาต แล้วเสนอตามลำดับ จนถึงเจ้าคณะภาค

เมื่อเจ้าคณะภาคพิจารณาเห็นว่าถูกต้องตามระเบียบ สมควรอนุญาต ให้เสนอไปยังคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ถ้าคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นชอบตามความเห็นของเจ้าคณะภาค ให้แจ้งไปยังกรมการศาสนาเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้าเจ้าคณะภาค หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เห็นไม่สมควรอนุญาต ให้แจ้งแก่เจ้าคณะจังหวัดหรือเจ้าคณะภาคแล้วแต่กรณี ทราบถึงการไม่อนุญาต การส่งไม่อนุญาตนั้นๆ ให้เป็นอันสิ้นสุด

ข้อ ๑๕ ผู้มีหน้าที่รับหนังสือขออนุญาต ตามความในข้อ ๑๓ (๖) (๗) มีอำนาจพิจารณาอนุมัติหรือไม่อนุมัติก็ได้ และแจ้งอนุมัติพร้อมด้วยเรื่องที่ขออนุญาตไปยังคณะกรรมการ ศ.ต.ภ.

ข้อ ๑๖ ในกรณีที่พระภิกษุสามเณรซึ่งสังกัดในจังหวัดชายแดนขออนุญาตเดินทางไปต่างประเทศที่มีเขตติดต่อกับจังหวัดที่ตนสังกัดนั้น ตามความในข้อ ๔ เป็นการชั่วคราว ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าอาวาสที่ตนสังกัด เมื่อเจ้าอาวาสเห็นสมควรอนุญาตให้เสนอต่อเจ้าคณะผู้มีหน้าที่ติดต่อกับทางราชการในเรื่องอนุญาตการเดินทางไปต่างประเทศในจังหวัดนั้น เพื่อพิจารณาอนุมัติ และติดต่อกับทางราชการผู้ออกหนังสือเดินทางผ่านแดนชั่วคราวครั้งคราวตามระเบียบของทางราชการ

ถ้าผู้ขออนุญาตเป็นเจ้าอาวาสหรือเจ้าคณะ ให้ยื่นคำขออนุญาตต่อเจ้าคณะผู้มีหน้าที่ติดต่อกับทางราชการดังกล่าวแล้วในวรรคแรก

การพิจารณาอนุมัติของเจ้าคณะตามความในสองวรรคแรก ให้ดำเนินการตามข้อ ๗ ข้อ ๘ และข้อ ๙ โดยอนุโลม

เมื่อผู้เดินทางไปรับอนุญาตจากทางราชการแล้ว ให้เจ้าคณะผู้อนุมัติรายงานไปยังคณะกรรมการ ศ.ภ.ด. ทราบ

ข้อ ๑๗ การได้รับอนุญาตให้เดินทางไปต่างประเทศตามระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ให้ถือว่าเป็นการอนุญาตให้ไปเฉพาะครั้งเดียว และเฉพาะกรณีที่ยื่นอนุญาตเท่านั้น

เมื่อจะขอวีซ่าเดินทางไปต่างประเทศครั้งต่อไปอีก เฉพาะกรณีตามข้อ ๙ (๓) (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ขออนุญาตต่อเจ้าอาวาสหรือเจ้าคณะผู้บังคับบัญชาโดยใกล้ชิด อนุญาตแล้วให้รายงานคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ทราบ

ให้นำความในวรรคสอง มาใช้ในกรณีที่เจ้าคณะใหญ่ หรือประธานกรรมการมหาเถรสมาคมอนุมัติให้วีซ่าด้วย

ข้อ ๑๘ การขอต่ออายุหนังสือเดินทางไปต่างประเทศ ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการขอครั้งแรก

หมวดที่ ๕

การพำนักในต่างประเทศ

ข้อ ๑๙ การพักแรมในระหว่างเดินทางหรือพักชั่วคราวในถิ่นที่ไปถึงของพระภิกษุสามเณรผู้เดินทางไปต่างประเทศ ให้พักในสถานที่อันสมควรแก่สมณวิสัย หากจำเป็นต้องพักในเคหะที่สมควรของบุคคล ให้พักได้ไม่เกิน ๑๕ วัน

ในกรณีที่พระภิกษุสามเณรผู้ไปอยู่ประจำในต่างประเทศ เมื่อจะเดินทางไปพักแรมหรือพักชั่วคราวในถิ่นอื่น ให้ปฏิบัติตามความในวรรคแรก

ข้อ ๒๐ พระภิกษุสามเณรผู้ได้รับอนุญาตให้เดินทางไปต่างประเทศ จะเดินทางไปได้เฉพาะในประเทศที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น ถ้าประสงค์จะเดินทางต่อไปยังประเทศอื่นใดจากประเทศที่ได้รับอนุญาต ต้องแจ้งเรื่องราวพร้อมทั้งรายละเอียดให้คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ออนุมัติก่อนจึงจะเดินทางต่อไปได้

ข้อ ๒๑ การขอต่ออายุหนังสือเดินทางในต่างประเทศก็ดี การขอเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในหนังสือเดินทางเป็นอย่างอื่นในต่างประเทศก็ดี ให้ผู้ขอทำรายงานชี้แจงเหตุผลในการที่จะต้องอยู่ต่อไป หรือที่จะต้องเปลี่ยนวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งระบุสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทยที่จะขอให้ต่ออายุหรือให้เปลี่ยนวัตถุประสงค์นั้น เสนอคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. เพื่อพิจารณาล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า ๖ เดือน ก่อนวันครบกำหนดอายุการใช้หนังสือเดินทาง หรือไม่ต่ำกว่า ๓ เดือน ก่อนยื่นเรื่องราวขอเปลี่ยนวัตถุประสงค์ในหนังสือเดินทางแล้วแต่กรณี

ในการพิจารณาดังกล่าวในวรรคแรก ให้คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. สืบสวนสอบสวนก่อน เมื่ออนุมัติหรือไม่อนุมัติประการใดแล้ว ให้แจ้งผลไปยังผู้ขอ หากอนุมัติก็ให้ส่งสำเนาหนังสืออนุมัตินั้นไปยังสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทยตามที่ระบุไว้ในคำขอเพื่อรับทราบ

หมวดที่ ๖

คณะกรรมการ ศ.ต.ภ.

ข้อ ๒๒ ให้มีศูนย์ควบคุมการไปต่างประเทศสำหรับพระภิกษุสามเณร เรียกชื่อย่อว่า ศ.ต.ภ. ประกอบด้วยคณะกรรมการคณะหนึ่ง ซึ่งมีมหาเถรสมาคมแต่งตั้ง มีจำนวนไม่น้อยกว่า ๓ รูป และไม่เกิน ๕ รูป

คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. สังกัดมหาเถรสมาคม ปฏิบัติหน้าที่คราวละ ๔ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ข้อ ๒๓ คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. มีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ นอกจากนี้ให้มีหน้าที่ควบคุมทะเบียนและสอดส่องความเป็นไปเกี่ยวกับทุกขุสขหรืออย่างอื่นใดของพระภิกษุสามเณรผู้ไปหรืออยู่ในต่างประเทศ กับให้มีอำนาจกำหนดแบบหนังสือขออนุญาตและแบบพิมพ์ต่างๆ โดยอนุมัติมหาเถรสมาคม

เมื่อมีความจำเป็นในการที่จะต้องรักษาความเรียบร้อยดังามให้ดียิ่งขึ้น มหาเถรสมาคมจะได้ขยายอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ให้กว้างขวางออกไปอีกตามความเหมาะสม

ข้อ ๒๔ ให้มีเลขานุการคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ทำหน้าที่การเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. จะได้พิจารณาแต่งตั้ง มีจำนวน ๑ รูป หรือหลายรูป แล้วแต่จะเห็นสมควร

ให้เลขานุการคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. พิจารณาหน้าที่เมื่อคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ผู้แต่งตั้งให้พ้น หรือ
คณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ผู้แต่งตั้งพ้นจากหน้าที่ตามวาระ

หมวดที่ ๗

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๒๕ ให้มีพระภิกษุควบคุมดูแลพระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งพระ
เถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง จะได้พิจารณาแต่งตั้งตามที่เห็นสมควร

ในประเทศที่มีได้แต่งตั้งพระภิกษุให้มีหน้าที่ควบคุมดูแล พระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติศาสนกิจใน
ต่างประเทศ ให้พระภิกษุสามเณรที่ไปปฏิบัติศาสนกิจในต่างประเทศนั้นๆ แจ้งทุกข์สุขหรือความเป็นไปของตน
ต่อสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทย เพื่อขอให้ส่งเรื่องมายังพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง

สำหรับพระภิกษุสามเณรที่ไปศึกษาอยู่ในต่างประเทศ ให้แจ้งทุกข์สุขหรือความเป็นไปของตนต่อ
สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นๆ เพื่อขอให้ส่งเรื่องมายังคณะกรรมการ ศ.ต.ภ.

ข้อ ๒๖ พระภิกษุสามเณรผู้เดินทางไปหรือพักอยู่ในต่างประเทศด้วยกรณีใดก็ตาม ให้ถือว่ายังอยู่ใน
สังกัดการปกครองของเจ้าอาวาสและเจ้าคณะผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามเดิม เช่นเดียวกับเมื่อยังมิได้เดินทางไป
ต่างประเทศ

หากพระภิกษุสามเณรที่พักอยู่ในต่างประเทศรูปใด ถูกกล่าวโทษหรือต้องอธิกรณ์ ให้พระภิกษุที่ได้รับ
แต่งตั้งเป็นผู้ควบคุมในประเทศนั้นๆ หรือสถานทูตไทย หรือสถานกงสุลไทยสอบสวนแล้วรายงานมายังพระ
เถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการและแจ้งเจ้า
อาวาสวัดที่พระภิกษุสามเณรรูปนั้นสังกัด

ในประเทศที่ไม่มีพระภิกษุผู้ควบคุมดูแล ให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นๆ รายงาน
การถูกกล่าวโทษหรือต้องอธิกรณ์มายังพระเถระที่มหาเถรสมาคมแต่งตั้ง หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. แล้วแต่
กรณี เพื่อพิจารณาดำเนินการและแจ้งเจ้าอาวาสวัดที่พระภิกษุสามเณรรูปนั้นสังกัดอยู่

ให้เจ้าอาวาสและเจ้าคณะผู้บังคับบัญชาตามวรรคแรก สืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริง ถ้าเห็นสมควรจะ
เรียกตัวกลับ ก็ให้สถานทูตไทยหรือสถานกงสุลไทยในประเทศนั้นๆ ส่งตัวกลับประเทศไทย เพื่อดำเนินการตาม
ควรแต่กรณี หากพระภิกษุสามเณรรูปนั้นไม่ปฏิบัติตาม ให้รายงานมหาเถรสมาคมหรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ.
แล้วแต่กรณีพิจารณา

ข้อ ๒๗ พระภิกษุสามเณรรูปใดฝ่าฝืนระเบียบมหาเถรสมาคมนี้ ให้เจ้าอาวาส เจ้าคณะพิจารณา
ลงโทษตามควร แล้วรายงานเจ้าคณะเหนือตน และมหาเถรสมาคม หรือคณะกรรมการ ศ.ต.ภ. ทราบ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๗

(สมเด็จพระญาณสังวร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้ระเบียบมหาเถรสมาคม กำหนดวิธีปฏิบัติในการไปต่างประเทศ สำหรับพระภิกษุสามเณร พ.ศ.๒๕๓๗ เนื่องจากได้มีการยกเลิกมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ ให้อำนาจมหาเถรสมาคม ตรากฎหมายมหาเถรสมาคม ออกข้อบังคับวางระเบียบ หรือออกคำสั่งมหาเถรสมาคม และมีบทบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ของมหาเถรสมาคมดังกล่าวใหม่ ตามมาตรา ๑๕ ตีร่ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ.๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๓๕ จึงจำเป็นต้องออกระเบียบมหาเถรสมาคมนี้

ภาคผนวก ข

หน้าแรก | กรมการ ม.ธ. | ความบันเทิง | โครงสร้าง | ภาพกิจกรรม | ติดต่อ-แจ้งข่าว | มติ(ส.) | แจ้งแจ้งเว็บไซต์

สำนักงานเลขาธิการมหาเถรสมาคม ::

ค้นหาทุกหมวด

ค้นหา

แจ้งแจ้งกรมการ มหาเถรสมาคม

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระพุทธปาโมกข์

สมเด็จพระมหาธีราจารย์

สมเด็จพระมหาธีราจารย์
รัชมังคลาจารย์

สมเด็จพระพุทธ
โฆษาจารย์

สมเด็จพระมหาธีรวงศาจารย์

สมเด็จพระญาณวโรดม

พระวิสุทธาธิบดี

พระสาสนโสภณ

พระพรหมเมธี

พระพรหมมณี

พระพรหมเวที

พระพรหมวชิรญาณ

พระพรหมเมธาจารย์

พระพรหมโมลี

พระพรหมสุธี

พระวิสุทธิวงศาจารย์

พระธรรมวรเมธี

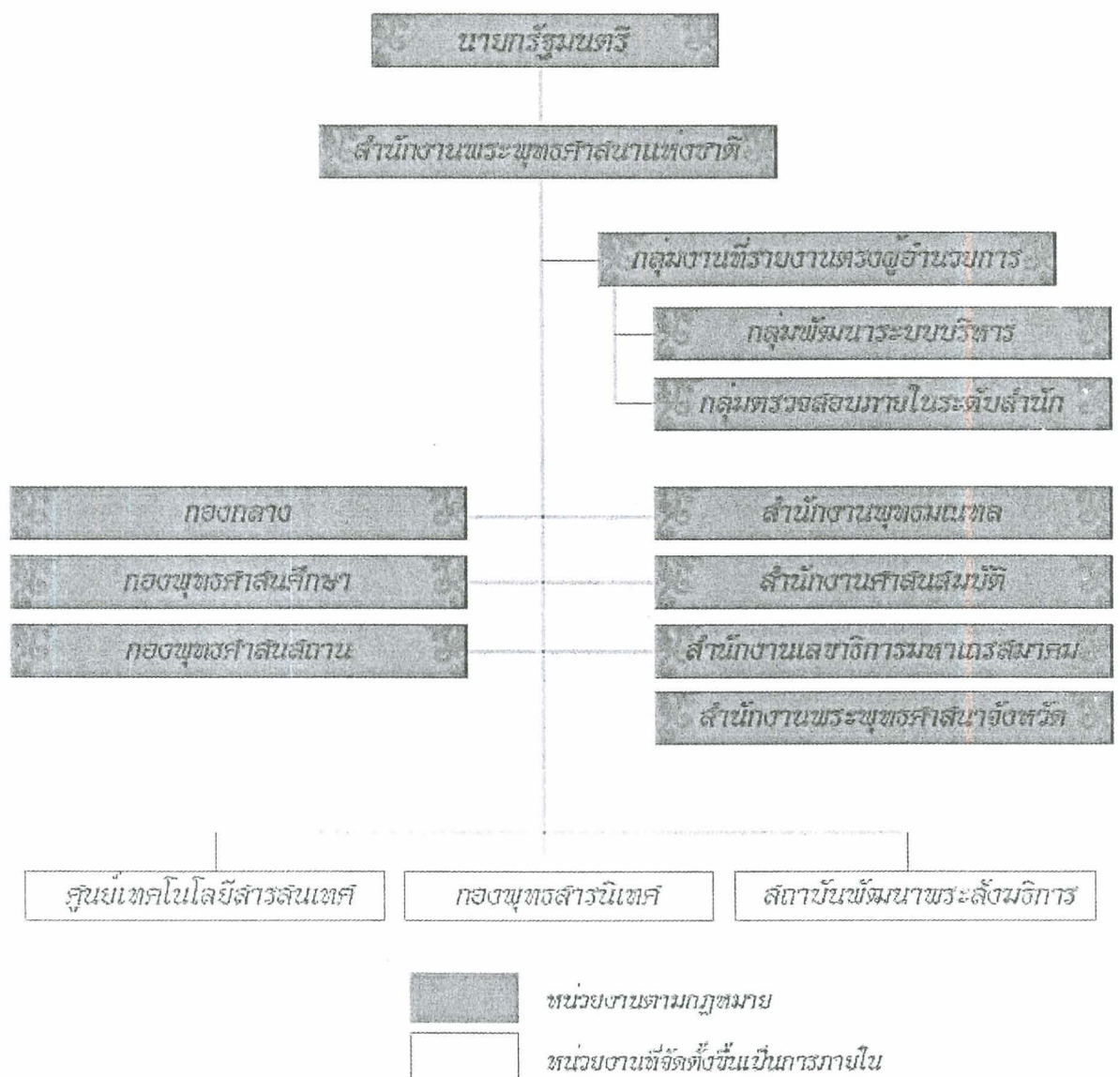

พระธรรมกิตติเมธี

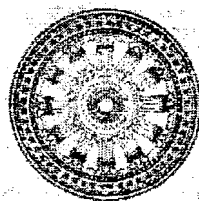
หน้าแรก | กรรมการ มส. | ความเป็นมา | โครงสร้าง | การปกครองคณะสงฆ์ | ติดต่อ-แจ้งข่าว | เว็บบอร์ด | มติ มส. | แผนผังเว็บไซต์
สงวนลิขสิทธิ์ 2551 © โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ
พัฒนาดูแลโดย webmaster@mahathera.org

โครงสร้างส่วนราชการ
เกี่ยวกับสำนักพุทธ

โครงสร้างสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ภาคผนวก ค

**ระเบียบมหาเถรสมาคม
ว่าด้วยการเผยแผ่พระพุทธศาสนา**

พ.ศ. ๒๕๕๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ ตีรแห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พุทธศักราช ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๓๕ มหาเถรสมาคมวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบมหาเถรสมาคมนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วย การเผยแผ่พระพุทธศาสนา พุทธศักราช ๒๕๕๐”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในแถลงการณ์คณะสงฆ์ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ตั้งแต่วันใช้ระเบียบนี้ให้ยกเลิกบรรดาระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นใดของมหาเถรสมาคมและสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในส่วนที่ระเบียบนี้กำหนดไว้แล้ว หรือขัดแย้งกับระเบียบนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

๔.๑ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ หมายถึง สำนักงานกลางที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาและเป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการฯ

๔.๒ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดหมายถึง สำนักงานที่ทำหน้าที่บริหารจัดการกิจการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำกรุงเทพมหานครและจังหวัดในส่วนภูมิภาค และเป็นสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการฯ จังหวัด

๔.๓ บุคลากรเผยแผ่พระพุทธศาสนา หมายถึง พระสังฆาธิการทุกระดับชั้น เลขานุการเจ้าคณะจังหวัด เลขาธิการคณะอำเภอ พระธรรมทูต พระนักเทศน์ พระวิปัสสนาจารย์ พระจริยานิเทศก์ พระ

ปรียัตินิตเทศ ครูสอนพระปรียัติธรรมแผนกธรรม-บาลี ครูสอนปรียัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและครูพระสอนศีลธรรม ในสถานศึกษา

๔.๔ คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ และคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

ข้อ ๕ ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนามูลฐานการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ให้มีอุดมการณ์ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และวิธีการในการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาไปอบรมสั่งสอนประชาชน ให้นำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบสัมมาชีพและดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติมีสำนักงานกลางตั้งอยู่ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ข้อ ๖ ให้มีศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์ประสานงานกลางประจำจังหวัด อำนวยความสะดวก เป็นที่ปรึกษา พัฒนามูลฐานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้การอุปถัมภ์ และปฏิบัติตามนโยบาย ข้อกำหนด ข้อบังคับ วัตถุประสงค์ และอื่น ๆ ตามที่ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดหรือมอบหมาย

ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดมีสำนักงานตั้งอยู่ที่สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ประกอบด้วย

- ๗.๑ กรรมการมหาเถรสมาคม ๓ รูป
- ๗.๒ แม่กองงานพระธรรมทูต
- ๗.๓ เจ้าคณะภาค ๕ รูป จาก ๕ หน
- ๗.๔ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๗.๕ อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
- ๗.๖ ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ๗.๗ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
- ๗.๘ ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม
- ๗.๙ ปลัดกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

๗.๑๐ ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ

๗.๑๑ อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์

๗.๑๒ ผู้อำนวยการสถานีวิจัยโทรทัศนกรรมการเฉพาะกิจ (ททท)

๗.๑๓ อธิบดีกรมการศาสนา

๗.๑๔ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน

๗.๑๕ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นกรรมการเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน ๕ คน

ข้อ ๘ ให้มีคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด ประกอบด้วย

๘.๑ เจ้าคณะภาค และรองเจ้าคณะภาคในเขตการปกครองคณะสงฆ์ของจังหวัดนั้นเป็นที่ปรึกษา

๘.๒ เจ้าคณะจังหวัดหรือผู้ที่เจ้าคณะจังหวัดมอบหมายเป็นประธาน

๘.๓ รองเจ้าคณะจังหวัดเป็นรองประธาน

๘.๔ ผู้แทนเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส และเลขานุการ จำนวน ๕ รูป แต่ไม่เกิน ๗ รูป

๘.๕ ผู้แทนบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ๔ รูป

๘.๖ หัวหน้าส่วนราชการ และผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๕ คน

๘.๗ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ รูป/คน

๘.๘ ผู้อำนวยการสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดเป็นกรรมการเลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวน ๕ คน

ข้อ ๙ กรรมการที่ปรึกษา ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการและเลขานุการผู้ช่วยเลขานุการ แต่งตั้งโดยมหาเถรสมาคม และให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี เมื่อพ้นจากตำแหน่งให้รักษาการไปจนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกก็ได้

หมวด ๒

อำนาจหน้าที่

ข้อ ๑๐ คณะกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑๐.๑ บริหารศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑๐.๒ กำหนดนโยบายและแผนแม่บทการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑๐.๓ กำกับดูแลและสนับสนุนส่งเสริมให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดได้ดำเนินกิจกรรมการตามนโยบายและแผนแม่บท

๑๐.๔ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑๐.๕ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแพร่แก่บุคลากรการเผยแพร่

พระพุทธศาสนา

๑๐.๖ พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนงานและงบประมาณการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๐.๗ ออกประกาศ มติ คำสั่ง ระเบียบ หรือ และอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนาและการส่งเสริมสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ

ข้อ ๑๑ ศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑๑.๑ เป็นสำนักงานกลางและศูนย์ประสานงานบุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๑.๒ จัดทำนโยบาย ข้อกำหนด ข้อบังคับ โครงการ เป้าหมาย การวางแผนงานแผนปฏิบัติงานการเผยแพร่พระพุทธศาสนาตามที่คณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนด

๑๑.๓ สนับสนุนส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๑.๔ จัดทำงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมของศูนย์เผยแพร่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

๑๑.๕ จัดทำรายงานผลการเผยแพร่พระพุทธศาสนาประจำปีเสนอมหาเถรสมาคม

๑๑.๖ ดำเนินการเกี่ยวกับการเป็นศูนย์รวบรวมข้อมูล สารสนเทศ

๑๑.๗ ดำเนินการให้มีการผลิตสื่อการเรียนการสอน ตำราวิชาการ สื่อทัศนศึกษา

๑๑.๘ ส่งเสริมการจัดตั้งสถานีวิจัยโทรทัศน์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๑.๙ สนับสนุนส่งเสริมตลอดจนดำเนินการศึกษาจัดประชุมสัมมนาด้านพระพุทธศาสนา

๑๑.๑๐ จัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๑.๑๑ เสนอของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๑๑.๑๒ เรื่องอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากมหาเถรสมาคม

ข้อ ๑๒ คณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ภายในพื้นที่ของจังหวัดดังนี้

๑๒.๑ บริหารศูนย์การเผยแพร่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

๑๒.๒ ปฏิบัติตามนโยบาย และแผนแม่บทการเผยแพร่พระพุทธศาสนา

๑๒.๓ กำกับบุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในจังหวัดให้ดำเนินกิจกรรมอย่างมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๑๒.๔ ดำเนินการพัฒนาบุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนาจังหวัด

๑๒.๕ ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเผยแพร่แก่บุคลากรการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในจังหวัด

๑๒.๖ พิจารณาโครงการและเสนอแนะให้ความเห็นชอบงบประมาณต่าง ๆ เกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ในจังหวัดและเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการการเผยแพร่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑๒.๗ พิจารณาให้ความเห็นชอบการจัดทำแผนปฏิบัติงานและงบประมาณประจำปี ของ
จังหวัด

๑๒.๘ เสนอของบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

๑๒.๙ กำกับจรรยา จรรยาบรรณบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๑๓ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

๑๓.๑ เป็นศูนย์กลาง และ ประสานงานบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัด

๑๓.๒ ปฏิบัติตามนโยบาย ข้อกำหนด ข้อบังคับ วัตถุประสงค์และอื่น ๆ ตามที่ศูนย์การเผย
แผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดหรือมอบหมาย

๑๓.๓ จัดทำ รวบรวมบัญชีรายชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ บุคลากร การเผยแผ่
พระพุทธศาสนาจัดหาวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือประกอบการเรียนการสอนและการเผยแผ่ประจำศูนย์การเผย
แผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑๓.๔ อำนวยความสะดวกและเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานเผยแผ่พระพุทธศาสนา

๑๓.๕ ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัด

๑๓.๖ ติดตามประเมินผลบุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในจังหวัด

๑๓.๗ จัดทำรายงานผลการดำเนินงานการเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำปีเสนอศูนย์การ
เผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

๑๓.๘ จัดทำจัดหางบประมาณสนับสนุนให้การอุปถัมภ์กิจกรรมและบุคลากรเผยแผ่
พระพุทธศาสนา

หมวด ๓

การพ้นจากตำแหน่ง

ข้อ ๑๔ การพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและจังหวัด

๑๔.๑ มรณภาพ ลาสิกขา หรือตาย

๑๔.๒ ลาออก

๑๔.๓ หมดวาระการดำรงตำแหน่งตามระเบียบที่กำหนด

๑๔.๔ ให้ออกโดยผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

หมวด ๔

การประชุม

ข้อ ๑๕ การประชุมคณะกรรมการ มี ๒ กรณี

๑๕.๑ การประชุมสามัญ ให้ประชุม ๒ เดือน ต่อครั้ง

๑๕.๒ การประชุมวิสามัญได้แก่การประชุมนอกจากการประชุมสามัญเพื่อพิจารณา
ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

๑๕.๓ การประชุมทุกครั้งให้กรรมการเลขานุการศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนา
ส่งระเบียบวาระให้คณะกรรมการทราบก่อนการประชุม อย่างน้อย ๓ วัน

๑๕.๔ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีคณะกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของ
คณะกรรมการทั้งหมดจึงจะครบองค์ประชุม ถ้าประธานไม่มาหรือไม่อยู่ในที่ประชุมให้รองประธานเป็น
ประธานที่ประชุม ถ้าประธาน รองประธานไม่มาหรือไม่อยู่ในที่ประชุมเลือกคณะกรรมการผู้หนึ่งเป็น
ประธานในที่ประชุม การประชุมวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากในการลงคะแนนเสียง ถ้า
คะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

หมวด ๕

กองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๑๖ ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพื่อเพิ่มศักยภาพและการพัฒนา
บุคลากรการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๑๗ ให้คณะกรรมการการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ ออกกฎ ระเบียบ ว่าด้วยการ
บริหารและจัดการเงินกองทุนเพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

ข้อ ๑๘ ให้ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำจังหวัดเป็นที่ตั้งกองทุน เพื่อการเผยแผ่
พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด

หมวด ๖

บทเปิดเดลิ็ด

ข้อ ๑๙ ศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติและศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาประจำ
จังหวัด รับเงินบริจาคอุดหนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน และผู้มีจิตศรัทธา
บริจาค เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ เดือนกันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

สมเด็จพระพุทธมอญ

(สมเด็จพระพุทธมอญ)

ประธานคณะผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช

ประธานกรรมการมหาเถรสมาคม

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล นายธนวิทย์ สิงห์เสนี

วุฒิการศึกษา รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์การรับราชการ

- พ.ศ. 2519 เริ่มรับราชการที่กรมประมวลข่าวกลาง สำนักนายกรัฐมนตรีนคร
- พ.ศ. 2520 เจ้าหน้าที่การทูต 3 และ 4 กรมพิธีการทูต กระทรวงการต่างประเทศ
- พ.ศ. 2524 เลขานุการตรีและเลขานุการโท สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบลเกรด ประเทศยูโกสลาเวีย
- พ.ศ. 2528 เจ้าหน้าที่การทูต 5 กรมเศรษฐกิจ
- พ.ศ. 2530 เลขานุการโทและเลขานุการเอก สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย
- พ.ศ. 2534 เจ้าหน้าที่การทูต 6 และ 7 กรมองค์การระหว่างประเทศ
- พ.ศ. 2541 รองกงสุลใหญ่ สถานกงสุลใหญ่ ณ นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย
- พ.ศ. 2545 ผู้อำนวยการกองแปซิฟิกใต้ กรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
- พ.ศ. 2548 ผู้อำนวยการกองอาเซียน 4 กรมอาเซียน
- พ.ศ. 2549 – ปัจจุบัน
อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงสตอกโฮล์ม ประเทศสวีเดน